

**Integritet, odgovornost i poverenje u
Kosovsku policiju na severu Kosova**

**Integritet, odgovornost i poverenje u Kosovsku
policiju na severu Kosova**

Autor: Ognjen Gogić

Izdavač: Centar za zastupanje demokratske
kulture (ACDC)

Podržano od: BIRN Kosovo

Ovu analizu pravnih politika pripremio je Centar
za zastupanje demokratske kulture (ACDC).
Stavovi i zaključci izneti u ovoj publikaciji
isključivo su stavovi autora i ne odražavaju nužno
stavove BIRN Kosovo.

Severna Mitrovica, septembar 2026.

SADRŽAJ

Ključni nalazi	4
1. Uvod	5
2. Metodologija i dizajn istraživanja.....	8
3. Pravni i institucionalni okvir.....	9
4. Rezultati ankete sa građanima	15
4.1. Kontakt sa policijom i profesionalnost postupanja	15
4.2. Poverenje u profesionalno i nepristrasno postupanje.....	15
4.3. Jednak tretman i odgovornost prema prijavama građana	16
4.4. Ključni problemi u radu Kosovske policije.....	17
4.5. Iskustva sa nepravilnostima i mehanizmi za podnošenje pritužbi	18
4.6. Percepcija korupcije i oblasti povećanog rizika	19
4.7. Spremnost na prijavljivanje i faktori povećanja poverenja.....	20
4.8. Odgovori na otvorena pitanja i iskustva građana.....	21
5. Odgovornost policije, postupanje po pritužbama i odnos sa zajednicom.....	22
6. Zaključak.....	31
7. Preporuke	33
8. Izvori	35

KLJUČNI NALAZI

1. Kolektivni odlazak 578 srpskih policijskih službenika 2022. godine ozbiljno je poremetio prethodno uspostavljeni model policijske strukture na severu Kosova.
2. Naknadno regrutovanje povećalo je zastupljenost nevećinskih zajednica. U 2025. Regionalna direkcija Mitrovica Sever imala je 155 srpskih policijskih službenika i 120 policijskih službenika iz drugih nevećinskih zajednica.
3. Policijske strukture koje deluju na severu deo su jedinstvenog sistema Kosovske policije, dok Regionalna direkcija Mitrovica Sever, Granična policija i jedinice angažovane sa centralnog nivoa imaju različite funkcije i nadležnosti.
4. Poverenje u profesionalno i nepristrasno postupanje među ispitanicima je ograničeno. Negativnu ocenu daje 54,4% ispitanika, dok pozitivno odgovara 17,6%.
5. Među 57 ispitanika, 64,9% smatra da policija uglavnom ili uopšte ne postupa jednako prema svim građanima.
6. Integritet policije ispitanici češće povezuju sa političkim uticajem, profesionalnošću i selektivnom primenom zakona nego sa korupcijom u užem smislu.
7. Poznavanje sistema pritužbi je ograničeno. Samo 29,8% ispitanika zna kome može da podnese pritužbu, dok 70,1% ne zna ili nije sigurno.
8. Kosovska policija ima mehanizme unutrašnje disciplinske odgovornosti, dok PIK vrši spoljni nadzor i objavljuje podatke o pritužbama, uključujući prema etničkoj pripadnosti i ponekad po regionima. Ishodi pritužbi ne prikazuju se po regionima.
9. Dostupnost pojedinih informacija i dokumenata na srpskom jeziku ostaje neujednačena, posebno u pogledu potpunosti, ažurnosti i kvaliteta sadržaja.
10. Na severu postoje različiti oblici komunikacije policije sa zajednicom i građanskog praćenja policijskog rada, ali njihov značaj zavisi od kontinuiteta i praćenja institucionalnih odgovora.

1. Uvod

Policija predstavlja jednu od institucija čije delovanje najneposrednije utiče na položaj građana, budući da se njena uloga odnosi na održavanje javnog reda, sprečavanje kriminala i primenu zakona. Taj značaj je posebno izražen u politički i etnički osetljivim sredinama, u kojima zajednice mogu imati različit odnos prema institucijama. Način na koji policijski službenici primenjuju svoja ovlašćenja, postupaju prema pojedincima, komuniciraju sa zajednicom i reaguju na navode o nepravilnostima zato značajno utiče na osećaj sigurnosti i poverenje građana u policiju.

Poverenje građana u policiju u takvom okruženju ima poseban praktični značaj. Ono utiče na spremnost građana da prijavljuju krivična dela i druge incidente, pružaju informacije, obraćaju se policiji kada im je potrebna pomoć i koriste postojeće mehanizme za podnošenje pritužbi. Poverenje se, pritom, ne zasniva samo na sposobnosti policije da održava javni red i odgovori na bezbednosne izazove. Na njega utiču i profesionalnost i nepristrasnost postupanja, jednak tretman građana, zastupljenost zajednica u policijskoj strukturi, transparentnost rada, dostupnost mehanizama odgovornosti i mogućnost komunikacije sa policijom na službenim jezicima.

Na severu Kosova ova pitanja imaju dodatnu težinu zbog velikih promena kroz koje je policijska struktura prolazila tokom prethodne decenije. Odnos policije i lokalne zajednice razvijao se uporedo sa procesom institucionalne integracije severa, promenama u sastavu policije i periodima izraženih političkih i bezbednosnih tenzija. Zbog toga se današnji odnos građana prema Kosovskoj policiji ne može sagledati odvojeno od razvoja i funkcionisanja institucionalnog modela koji je uspostavljan od 2013. godine.

Briselski sporazum iz aprila 2013. predstavljao je ključnu tačku tog procesa. Sporazumom je predviđeno postojanje jedinstvene Kosovske policije i integracija policijskog osoblja koje je do tada delovalo u srpskim strukturama na severu Kosova.¹ Za Severnu Mitrovicu, Zvečan, Zubin Potok i Leposavić predviđena je posebna Regionalna direkcija, sa regionalnim komandantom iz srpske zajednice, kojeg imenuje Ministarstvo unutrašnjih poslova sa liste kandidata koju predlažu gradonačelnici četiri opštine. Sporazum je istovremeno predvideo da sastav policije na severu odražava etnički sastav stanovništva, što je u skladu sa zakonskim principom prema kojem etnički sastav policijskih službenika raspoređenih u okviru opštine, u meri u kojoj je to moguće, treba da odražava sastav lokalnog stanovništva.²

Uspostavljanje ovog modela predstavljalo je važnu institucionalnu promenu, ali je njegovo funkcionisanje bilo suočeno i sa nizom izazova. EULEX je u izveštajima za period od 2016. do 2018. godine ukazivao na nedovoljno sistematičnu koordinaciju između regionalnog i centralnog

¹ Government of the Republic of Kosovo, *First Agreement of Principles Governing the Normalization of Relations*, <https://kryeministri.rks-gov.net/wp-content/uploads/2022/07/First-agreement-of-principles-governing-the-normalization-of-relations-April-19-2013-Brussels-en.pdf>.

² Skupština Republike Kosovo, *Zakon br. 04/L-076 o policiji*, <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=106020>.

nivoa, politički uticaj, pretežno reaktivan policijski rad, nedovoljno razvijenu policiju u zajednici, kao i slabosti u istragama ozbiljnog kriminala.^{3 4 5}

Na slične probleme ukazivala je i Evropska komisija u izveštajima za period od 2019. do 2022. godine. Organizovani kriminal na severu Kosova kontinuirano je označavan kao poseban izazov za organe za sprovođenje zakona. Istovremeno, u ocenama koje se odnose na Kosovsku policiju u celini, Komisija je ukazivala na potrebu za jačanjem operativne nezavisnosti i integriteta, profesionalizacijom krivičnih istraga i doslednijom primenom policijskog rada zasnovanog na obaveštajnim podacima i policije u zajednici.^{6 7 8 9} Nalazi o organizovanom kriminalu neposredno se odnose na sever Kosova, dok ostale navedene ocene opisuju šire institucionalne slabosti Kosovske policije i predstavljaju kontekst u kojem je funkcionisala i Regionalna direkcija Mitrovice Sever.

Tokom 2021. i 2022. godine političke i bezbednosne tenzije na severu Kosova postepeno su rasle povodom pojedinih odluka Vlade Kosova, naročito u vezi sa registarskim tablicama i dokumentima, kojima su se protivili politički predstavnici Srba na severu Kosova. Neslaganja oko njihove primene prerasla su u niz bezbednosnih kriza, praćenih protestima, blokadama puteva i pojačanim policijskim prisustvom.^{10 11}

Političke tenzije početkom novembra 2022. godine dovele su do kolektivnog napuštanja kosovskih institucija od strane predstavnika srpske zajednice u četiri opštine na severu Kosova. Kosovsku policiju tada je napustilo 578 srpskih policijskih službenika sa severa Kosova, čime je ozbiljno narušena prethodno uspostavljena srazmera između etničkog sastava policije i lokalnog stanovništva i otežano praktično funkcionisanje regionalnog komandnog modela. Evropska komisija ocenila je da je njihov odlazak stvorio bezbednosni vakuum.¹²

Period nakon toga predstavljao je fazu dalje eskalacije bezbednosnih prilika na severu, obeleženu protestima i blokadama puteva, pojačanim policijskim prisustvom i različitim nasilnim

³ European Union Rule of Law Mission in Kosovo (EULEX), *Compact Progress Report 2016*, <https://www.eulex-kosovo.eu/eul/repository/docs/English-Report-2016.pdf>.

⁴ European Union Rule of Law Mission in Kosovo (EULEX), *Compact Progress Report 2017*, <https://www.eulex-kosovo.eu/eul/repository/docs/CPR-2017.pdf>.

⁵ European Union Rule of Law Mission in Kosovo (EULEX), *Compact Progress Report 2018*, <https://www.eulex-kosovo.eu/eul/repository/docs/106075-CPR-2018-En.PDF>.

⁶ European Commission, *Kosovo Report 2019*, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52019SC0216>.

⁷ European Commission, *Kosovo Report 2020*, https://enlargement.ec.europa.eu/system/files/2020-10/kosovo_report_2020.pdf.

⁸ European Commission, *Kosovo Report 2021*, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021SC0292>.

⁹ European Commission, *Kosovo Report 2022*, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52022SC0334>.

¹⁰ European External Action Service, *Belgrade-Pristina Dialogue: Chief Negotiators Reach Arrangement to Resolve Tension in North of Kosovo*, https://www.eeas.europa.eu/eeas/belgrade-pristina-dialogue-chief-negotiators-reach-arrangement-resolve-tension-north-kosovo_en.

¹¹ European External Action Service, *Belgrade-Pristina Dialogue: Statement by the Spokesperson on the Latest Decision Related to License Plates*, https://www.eeas.europa.eu/eeas/belgrade-pristina-dialogue-statement-spokesperson-latest-decision-related-license-plates_en.

¹² European Commission, *Kosovo Report 2023*, https://enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/SWD_2023_692%20Kosovo%20Report_0.pdf.

incidentima. Vrhunac eskalacije predstavljao je oružani napad naoružane grupe Srba na Kosovsku policiju u Banjskoj 24. septembra 2023. godine, u kojem je ubijen jedan policijski službenik.¹³

Upraznjena mesta su u prvoj fazi popunjavana privremenim raspoređivanjem policijskih službenika iz drugih delova Kosova, dok su potom pokrenuti novi ciklusi regrutovanja pripadnika nevećinskih zajednica. Istovremeno je povećano prisustvo policijskih službenika i jedinica raspoređenih iz drugih delova Kosova, a proširena je i policijska infrastruktura na severu. Novi ciklusi regrutovanja označili su početak postepenog obnavljanja zastupljenosti pripadnika srpske i drugih nevećinskih zajednica u policijskoj strukturi. Evropska komisija je u izveštaju za 2024. zabeležila da je nakon odlaska srpskih policijskih službenika u Kosovsku policiju primljeno 150 pripadnika nevećinskih zajednica, među kojima 75 Srba, uz nastavak ukazivanja na potrebu da sastav policije odražava etnički sastav opština.¹⁴

Nakon prekida u funkcionisanju dotadašnjeg modela 2022. godine, odnos policije i lokalne zajednice tako ulazi u novu fazu u kojoj, pored sastava policije i načina organizovanja njenog prisustva, sve veći značaj imaju funkcionisanje mehanizama odgovornosti, njihova dostupnost građanima i kvalitet komunikacije policije sa zajednicom.

Predmet ove analize je odnos Kosovske policije i lokalne zajednice na severu Kosova u sadašnjem institucionalnom i bezbednosnom kontekstu. Posebna pažnja posvećena je promenama nastalim nakon institucionalnog prekida iz 2022. godine i procesu ponovnog uključivanja pripadnika nevećinskih zajednica u policijsku strukturu. Analiza razmatra percepcije građana o profesionalnosti, nepristrasnosti i jednakom postupanju policije, zastupljenost zajednica, unutrašnje i spoljne mehanizme odgovornosti, postupanje po pritužbama, dostupnost informacija na službenim jezicima, kao i postojeće oblike komunikacije policije sa lokalnom zajednicom. Raniji razvoj policijske strukture razmatra se u meri u kojoj je potreban za razumevanje sadašnjeg institucionalnog okvira i promena koje su dovele do današnjeg stanja.

U nastavku se najpre prikazuju metodološki pristup i pravni i institucionalni okvir, uključujući razvoj policijske strukture na severu pre i nakon 2022. godine. Nakon toga se predstavljaju rezultati ankete sa građanima, a zatim analiziraju mehanizmi policijske odgovornosti, postupanje po pritužbama, praktična dostupnost tih mehanizama i postojeći oblici komunikacije i građanskog nadzora. Na osnovu tih nalaza izvode se zaključci i preporuke.

¹³ European External Action Service, *Kosovo: Statement by the High Representative Josep Borrell on the Attack against Kosovo Police*, 24 September 2023, https://www.eeas.europa.eu/eeas/kosovo-statement-high-representative-josep-borrell-attack-against-kosovo-police_en.

¹⁴ European Commission, *Kosovo Report*, 2024, https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/c790738e-4cf6-4a43-a8a9-43c1b6f01e10_en?filename=Kosovo+Report+2024.pdf.

2. METODOLOGIJA I DIZAJN ISTRAŽIVANJA

Analiza kombinuje anketno istraživanje sa građanima četiri opštine na severu Kosova i analizu javno dostupnih pravnih, institucionalnih i drugih relevantnih dokumenata. Anketa pruža uvid u neposredna iskustva i percepcije građana, dok se pravni i institucionalni okvir, razvoj policijske strukture i funkcionisanje mehanizama odgovornosti sagledavaju na osnovu propisa, zvaničnih podataka, izveštaja institucija i nezavisnih procena.

Analiza dokumenata obuhvatila je relevantne zakone i podzakonske akte, Briselski sporazum iz 2013. godine i dokumente povezane sa integracijom policije, zatim godišnje izveštaje i druge javno dostupne dokumente Kosovske policije i Policijskog inspektorata Kosova, dokumente Institucije ombudsmana i Kancelarije poverenika za jezike, kao i izveštaje Evropske komisije, EULEX-a, UNMIK-a i organizacija civilnog društva. Izvori su birani prema njihovoj neposrednoj relevantnosti za pitanja koja analiza razmatra, stepenu pouzdanosti izvora i mogućnosti da se navedeni podaci i nalazi nezavisno proveru.

Metodološki pristup zasniva se na javno dostupnim i proverljivim izvorima, tako da se ključni nalazi i zaključci mogu nezavisno proveriti. Analiza je usmerena na institucionalna pravila, obrasce i funkcionisanje sistema na nivou javnih politika, a ne na samostalno utvrđivanje činjenica u pojedinačnim spornim slučajevima. Pojedinačni događaji koriste se kada omogućavaju da se pokaže kako određeni mehanizam odgovornosti funkcioniše u praksi i kada o njima postoji dovoljno javno dostupnih informacija. Na taj način se razlikuju javno iznete tvrdnje, institucionalni odgovori, procesne mere nadzornih organa i konačno utvrđena odgovornost.

Anketno istraživanje sprovedeno je putem upitnika koji su ispitanici samostalno popunjavali preko digitalne platforme. Upitnik je bio dostupan na srpskom i albanskom jeziku. Istraživanjem je obuhvaćeno ukupno 57 ispitanika iz četiri opštine na severu Kosova. Iz Severne Mitrovice bilo je 28 ispitanika, iz Zvečana 13, iz Leposavića 9 i iz Zubinog Potoka 7. Upitnik je na srpskom jeziku popunilo 48 ispitanika, a na albanskom 9. Prema etničkoj pripadnosti, uzorak je obuhvatio 43 pripadnika srpske i 9 pripadnika albanske zajednice, po 2 pripadnika bošnjačke i goranske zajednice, dok 1 ispitanik nije naveo etničku pripadnost.

Upitnik je obuhvatio pitanja o neposrednom kontaktu sa policijom, profesionalnosti i nepristrasnosti postupanja, jednakom tretmanu građana, postupanju po prijavama, iskustvima sa nepravilnostima, poznavanju mehanizama za podnošenje pritužbi, percepciji korupcije i oblastima u kojima ispitanici prepoznaju povećan rizik. Pored zatvorenih pitanja, upitnik je sadržao i otvorena pitanja kroz koja su ispitanici mogli detaljnije da opišu sopstvena iskustva sa policijom, ukažu na probleme koje smatraju važnim za transparentnost i integritet policijskog rada i predlože mere koje bi, prema njihovom mišljenju, mogle doprineti većem poverenju građana.

Zbog veličine i strukture uzorka, nalazi ankete imaju indikativan karakter i ne mogu se statistički generalizovati na ukupno stanovništvo severa Kosova. Njihova vrednost je u tome što omogućavaju identifikovanje obrazaca u neposrednim iskustvima i percepcijama ispitanika i ukazuju na oblasti u kojima postoji razlika između formalno uspostavljenih institucionalnih mehanizama i načina na koji ih ispitanici poznaju, koliko su im dostupni i kako ih doživljavaju. Navodi ispitanika o konkretnim događajima predstavljaju njihova iskustva i percepcije, dok se

ocene institucionalnog okvira i funkcionisanja mehanizama odgovornosti zasnivaju na dokumentovanim i javno proverljivim podacima.

3. PRAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR

Odnos Kosovske policije i lokalne zajednice na severu Kosova oblikovan je kako pravilima koja uređuju organizaciju i odgovornost policije, tako i promenama kroz koje je policijska struktura na severu prolazila od početka procesa integracije. Za razumevanje sadašnjeg stanja zato je potrebno razlikovati normativni okvir, koji određuje položaj regionalnih i centralnih policijskih struktura, zastupljenost zajednica i mehanizme odgovornosti, od načina na koji su ta pravila primenjivana u promenljivoj političkom i bezbednosnom kontekstu.

U prvom delu poglavlja prikazani su pravni okvir policijskog rada i institucije koje učestvuju u unutrašnjoj i spolnoj kontroli policije. Drugi deo prati razvoj policijske strukture na severu Kosova od integracije nakon Briselskog sporazuma, preko problema koji su pratili funkcionisanje tog modela, do kolektivnog napuštanja pozicija od strane srpskih policijskih službenika u novembru 2022. godine i kasnijeg postepenog popunjavanja nastalog kadrovskog jaza. Ovakav pregled omogućava da se sadašnji odnos policije i zajednice posmatra u okviru dužeg institucionalnog razvoja, a ne samo kroz pojedinačne događaje ili aktuelne percepcije građana.

3.1. Pravni okvir i mehanizmi odgovornosti

Zakon o policiji utvrđuje osnovna načela policijskog rada. Član 2. stav 1. propisuje jednak i pravičan tretman svih lica, poštovanje ljudskih prava i osnovnih sloboda, političku nepristrasnost i neutralnost, integritet, poštenje i odgovornost u javnoj službi, kao i transparentnost prema građanima i javnosti.¹⁵ Za odnos policije i lokalne zajednice posebno je relevantan princip zastupljenosti zajednica. Član 35. stav 4. Zakona o policiji predviđa da etnički sastav policije u okviru opštine, u meri u kojoj je to moguće, odražava etnički sastav stanovništva te opštine. Na severu Kosova ovaj princip dobio je dodatni institucionalni značaj nakon Briselskog sporazuma iz 2013. godine.¹⁶ Tačka 7. Sporazuma predvidela je integraciju policije na severu u jedinstvenu Kosovsku policiju, dok je tačkom 9. utvrđen poseban regionalni komandni aranžman za četiri opštine sa većinskim srpskim stanovništvom i princip da sastav policije na severu odražava etnički sastav njihovog stanovništva. Zastupljenost lokalnih zajednica je zato jedan od elemenata institucionalnog modela na kojem je zasnovana integracija policije na severu.

Zakon o policiji istovremeno uređuje delovanje centralnih i specijalnih policijskih snaga na području lokalnih policijskih stanica. Prema članu 35. stav 5. pre preduzimanja takvih radnji komandir lokalne policijske stanice treba da bude obavešten od strane generalnog direktora, regionalnog direktora ili drugog policijskog službenika koji sprovodi radnju, osim kada operativne

¹⁵ Skupština Republike Kosovo, *Zakon br. 04/L-076 o policiji*, op. cit.

¹⁶ Government of the Republic of Kosovo, *First Agreement of Principles Governing the Normalization of Relations*, op. cit.

okolnosti zahtevaju drugačije. Reč je o obavezi obaveštavanja, a ne o zahtevu za prethodnu saglasnost komandira lokalne stanice.

Pored organizacije i nadležnosti policije, pravni okvir uspostavlja više mehanizama odgovornosti za policijsko postupanje. Policijski inspektorat Kosova predstavlja poseban mehanizam spoljnog nadzora nad policijom. Prema članu 2. stav 1. Zakona o Policijskom inspektoratu Kosova, njegov mandat obuhvata prevenciju, otkrivanje, dokumentovanje i istragu krivičnih dela zaposlenih u Kosovskoj policiji, inspekciju policijskih struktura i funkcija, istragu određenih disciplinskih incidenata visokog profila i disciplinskih povreda najviših rukovodilaca, kao i prijem svih pritužbi građana i određivanje koje će od njih istraživati PIK, a koje će biti prosleđene Kosovskoj policiji ili drugoj nadležnoj instituciji.¹⁷ Član 17. detaljnije uređuje istražnu nadležnost PIK-a, dok član 18. stav 4. predviđa da PIK, kada postoji osnovana sumnja da je zaposleni u policiji izvršio krivično delo, podnosi krivičnu prijavu nadležnom tužiocu zajedno sa prikupljenim dokazima.

PIK ima i posebnu inspeksijsku funkciju. Član 23. Zakona propisuje da PIK sprovodi inspekcije Kosovske policije, dok član 24. predviđa da inspekciju može pokrenuti na sopstvenu inicijativu ili po nalogu ministra. Oblasti inspekcije, prema članu 25. obuhvataju između ostalog upravljanje ljudskim resursima, postupanje pri privođenju i hapšenju, istrage krivičnih dela, upravljanje pritužbama i disciplinskim postupcima, graničnu kontrolu i policiju u zajednici.

Unutrašnja disciplinska odgovornost predstavlja zaseban deo sistema. Član 43. stav 1. Zakona o policiji predviđa da disciplinske povrede zaposlenih u Kosovskoj policiji, osim slučajeva koji su Zakonom o Policijskom inspektoratu stavljeni u nadležnost PIK-a, istražuje i o njima odlučuje Kosovska policija. Stav 2. istog člana predviđa da se disciplinske povrede, mere i postupak detaljnije uređuju podzakonskim aktom. Ova pitanja trenutno uređuju Administrativno uputstvo br. 04/2019 o povredama, merama i disciplinskim procedurama i njegove izmene iz 2023. godine.^{18 19} Unutrašnja disciplina i nadzor PIK-a zato predstavljaju povezane, ali institucionalno odvojene mehanizme, čije nadležnosti zavise od prirode konkretnog slučaja.

Policijsko postupanje može biti predmet kontrole i drugih nezavisnih institucija. Prema članu 16. stav 1. Zakona o Ombudsmanu, Ombudsman istražuje pritužbe fizičkih i pravnih lica koje se odnose na moguće povrede ljudskih prava, uključujući postupanje ili nepostupanje organa vlasti.²⁰ Član 16. stav 4. omogućava mu da istragu pokrene i po službenoj dužnosti. Pored toga, kao Nacionalni mehanizam za prevenciju torture, Ombudsman prema članu 17. stav 2. tačka 2.1 može da posećuje mesta u kojima se nalaze lica lišena slobode, uključujući policijsko zadržavanje. Ova ovlašćenja čine Ombudsmana relevantnim mehanizmom nadzora i u slučajevima policijskog postupanja koji mogu imati posledice po ljudska prava.

¹⁷ Skupština Republike Kosovo, *Zakon br. 03/L-231 o Policijskom inspektoratu Kosova*, <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=2720>.

¹⁸ Policija Kosova, *Administrativno uputstvo br. 04/2019 o povredama, merama i disciplinskim procedurama u Policiji Kosova*, <https://www.kosovopolicie.com/sr/dokumenti/unutrasnji-policijski-akti-pravilnici-administrativna-uputstva/>.

¹⁹ Policija Kosova, *Administrativno uputstvo br. 03/2023 za izmene i dopune Administrativnog uputstva br. 04/2019*, <https://www.kosovopolicie.com/sr/dokumenti/unutrasnji-policijski-akti-pravilnici-administrativna-uputstva/>.

²⁰ Skupština Republike Kosovo, *Zakon br. 05/L-019 o Ombudsmanu*, <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=10922>.

Za odnos policije i zajednice na severu Kosova značajna je i ravnopravna upotreba službenih jezika. Član 2. st. 1 i 2. Zakona o upotrebi jezika utvrđuje da albanski i srpski imaju ravnopravan status službenih jezika u institucijama Kosova i da sva lica imaju jednaka prava u njihovoj upotrebi.²¹ Član 4. stav 2. dodatno garantuje pravo građana da komuniciraju sa centralnim institucijama i dobijaju njihove usluge i javna dokumenta na bilo kojem službenom jeziku.

Primenu jezičkih prava prati Kancelarija poverenika za jezike. Prema članu 16. Uredbe br. 07/2012, Kancelarija nadgleda primenu Zakona o upotrebi jezika na čitavoj teritoriji Kosova, dok član 17. stav 1 tač. 1.1 i 1.4 predviđa da nadgleda poštovanje Zakona i sprovodi istrage na sopstvenu inicijativu ili po pritužbi fizičkih i pravnih lica.²² U policijskom radu ova prava odnose se, između ostalog, na mogućnost građana da dobiju informacije, razumeju policijska obaveštenja i koriste mehanizme prijavljivanja i podnošenja pritužbi na službenom jeziku koji koriste.

Konačno, pri analizi policijskog prisustva na severu potrebno je razlikovati Regionalnu direkciju Mitrovica Sever od Granične policije. Član 32. stav 4. Zakona o policiji predviđa posebne granične policijske stanice koje se nalaze pod nadležnošću regionalnih direkcija Granične policije. Prema zvaničnoj organizacionoj strukturi Kosovske policije, Departman granične policije organizovan je na centralnom i lokalnom nivou, dok Regionalna direkcija granične policije „Sever“ kontroliše, između ostalog, prelaze Jarinje i Brnjak i stanice graničnog nadzora u Leposaviću i Zubinom Potoku.²³ Zbog toga se postupanje na graničnim prelazima ili u okviru granične kontrole ne može automatski pripisivati Regionalnoj direkciji Mitrovica Sever.

3.2. Razvoj policijske strukture na severu Kosova

Institucionalni razvoj Kosovske policije započeo je 1999. godine, kada je Misija OEBS-a na Kosovu otvorila Policijsku školu i započela obuku prve generacije policijskih službenika.²⁴ Za sever Kosova ključna institucionalna promena usledila je sa Briselskim sporazumom iz 2013. godine, kojim je predviđeno da na Kosovu postoji jedna policijska služba, da se policijsko osoblje koje je do tada delovalo u okviru srpskih struktura na severu integriše u Kosovsku policiju i da se za četiri severne opštine uspostavi poseban regionalni komandni aranžman.²⁵ U okviru primene Sporazuma formirana je Regionalna direkcija Mitrovica Sever, koja je obuhvatila policijske stanice u Severnoj Mitrovici, Zvečanu, Zubinom Potoku i Leposaviću. U njen sastav integrisani su i bivši pripadnici Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije, a Regionalna direkcija postala je operativna u martu 2014. godine.²⁶

Prve godine funkcionisanja integrisanog modela pokazale su istovremeno napredak i ograničenja. EULEX je u izveštajima za period od 2016. do 2018. godine beležio napredak u integraciji i komunikaciji policijskih struktura na severu, ali i niz ograničenja u njihovom praktičnom

²¹ Skupština Republike Kosovo, *Zakon br. 02/L-37 o upotrebi jezika*, <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=2440>.

²² Vlada Kosova, *Uredba br. 07/2012 o Kancelariji poverenika za jezike*, <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=8364>.

²³ Kosovo Police, *Department of Border*, <https://www.kosovopolicie.com/en/departments/departments-of-border/>.

²⁴ Policija Kosova, *Istorija*, <https://www.kosovopolicie.com/sr/o-nama/istorija/>.

²⁵ European Union Rule of Law Mission in Kosovo (EULEX), *Compact Progress Report 2017*, op. cit.

²⁶ European Union Rule of Law Mission in Kosovo (EULEX), *Compact Progress Report 2016*, op. cit.

funkcionisanju.^{27 28 29} Ukazivano je na nedovoljno sistematičnu koordinaciju između regionalnog i centralnog nivoa, političke uticaje i međusobno nepoverenje, pretežno reaktivan policijski rad, nedovoljno razvijenu policiju u zajednici i slabosti u upravljanju policijskim resursima. Istovremeno, EULEX je beležio i napredak u pojedinim oblastima, što pokazuje da je institucionalna integracija bila proces koji je donosio određene rezultate, ali nije uklonio sve probleme u funkcionisanju policije na severu.

Određeni problemi nastavili su se i u narednim godinama. Evropska komisija je u izveštajima za 2019. i 2020. organizovani kriminal na severu Kosova označavala kao poseban izazov za organe za sprovođenje zakona.^{30 31} Na nivou Kosovske policije isticana je potreba za doslednijom primenom policijskog rada zasnovanog na obaveštajnim podacima i policije u zajednici, kao i za zaštitom operativnog rada od političkog uticaja. Ove ocene nisu predstavljale zasebnu procenu rada Regionalne direkcije Mitrovica Sever u svim navedenim oblastima, ali pokazuju širi institucionalni kontekst u kojem je ona funkcionisala.

Do 2021. godine Kosovska policija je usvojila novi Strateški razvojni plan, integrisanu strategiju koja je obuhvatala policijski rad zasnovan na obaveštajnim podacima i policiju u zajednici, kao i mere usmerene na jačanje integriteta. Evropska komisija je, međutim, nastavila da ukazuje na slabosti u praktičnoj primeni ovih pristupa i potrebu za većim prisustvom policijskih službenika u zajednici, proaktivnijim radom i izgradnjom poverenja. Organizovani kriminal na severu i dalje je izdvojen kao poseban izazov.³²

Slična slika prisutna je neposredno pred institucionalni prelom iz 2022. godine. Evropska komisija je u izveštaju objavljenom u oktobru te godine ocenila da Kosovska policija raspolaže odgovarajućim osnovnim kapacitetima za borbu protiv organizovanog kriminala, ali je istovremeno upozorila da su istrage organizovanog kriminala i dalje podložne rizicima korupcije i nezakonitog uticaja. Komisija je ukazala i na potrebu jačanja operativne nezavisnosti, sprovođenja mera integriteta i profesionalnosti krivičnih istraga, dok je praktična primena policijskog rada zasnovanog na obaveštajnim podacima i policije u zajednici i dalje ocenjena kao nedovoljna.³³

Istovremeno se od 2021. policijski rad na severu odvijao u sve napetijem političkom i bezbednosnom okruženju. Odluke Vlade Kosova u vezi sa registarskim tablicama i dokumentima, kojima su se protivili politički predstavnici Srba na severu, dovele su do više kriza praćenih blokadama puteva i pojačanim policijskim prisustvom. U septembru 2021. spor oko registarskih tablica doveo je do raspoređivanja specijalnih policijskih jedinica na Jarinju i Brnjaku i blokada puteva, a uz posredovanje Evropske unije dogovoreno je njihovo istovremeno povlačenje i uklanjanje blokada.³⁴ Tokom 2022. sporovi oko dokumenata i registarskih tablica nastavili su se,

²⁷ Ibid.

²⁸ European Union Rule of Law Mission in Kosovo (EULEX), *Compact Progress Report 2017*, op. cit.

²⁹ European Union Rule of Law Mission in Kosovo (EULEX), *Compact Progress Report 2018*, op. cit.

³⁰ European Commission, *Kosovo Report 2019*, op. cit.

³¹ European Commission, *Kosovo Report 2020*, op. cit.

³² European Commission, *Kosovo Report 2021*, op. cit.

³³ European Commission, *Kosovo Report 2022*, op. cit.

³⁴ European External Action Service, *Belgrade-Pristina Dialogue: Statement by the Spokesperson on the Latest Decision Related to License Plates*, op. cit.

dok je EU krajem oktobra pozvala na duži tranzicioni period u primeni odluke o tablicama i uzdržavanje od poteza koji bi mogli dodatno destabilizovati situaciju.³⁵

Tenzije su kulminirale početkom novembra 2022. godine kolektivnim napuštanjem kosovskih institucija od strane predstavnika srpske zajednice u četiri severne opštine. Kosovsku policiju tada je napustilo 578 srpskih policijskih službenika na severu Kosova. Evropska komisija je ocenila da je njihov odlazak stvorio bezbednosni vakuum i povoljnije uslove za delovanje organizovanog kriminala.³⁶ Ovaj događaj je imao neposrednije posledice po policijsku strukturu od prethodnih problema u funkcionisanju integrisanog modela, jer je u kratkom periodu nestao veliki deo lokalnog policijskog kadra na kojem je taj model počivao.

Kolektivni odlazak policijskih službenika nije formalno ukinuo pravni i institucionalni model Regionalne direkcije Mitrovica Sever, ali je njegovo praktično funkcionisanje ozbiljno poremećeno. Naglo je smanjena zastupljenost pripadnika lokalne srpske zajednice. Upražnjena mesta su u prvoj fazi popunjavana privremenim raspoređivanjem policijskih službenika iz drugih delova Kosova, što je dodatno promenilo dotadašnji sastav policije na severu i način funkcionisanja regionalne strukture. Time je nastao jaz između formalno postojećeg modela, koji je i dalje počivao na regionalnoj organizaciji i principu lokalne zastupljenosti, i njegovog praktičnog funkcionisanja nakon novembra 2022. godine.

U narednom periodu Kosovska policija je pokrenula više ciklusa zapošljavanja pripadnika nevećinskih zajednica kako bi deo nastalog kadrovskog jaza bio popunjen. Evropska komisija je u izveštaju za 2024. zabeležila da je, nakon odlaska srpskih policijskih službenika, zaposleno 150 novih pripadnika nevećinskih zajednica, među kojima 75 Srba. Komisija je pritom naglasila potrebu da etnički sastav policije odgovara etničkom sastavu stanovništva opština.³⁷ Ovi podaci ukazuju na postepeno obnavljanje zastupljenosti nevećinskih zajednica u policijskoj strukturi.

Dalji napredak u popunjavanju policijske strukture zabeležen je i u izveštaju Evropske komisije za 2025. godinu. U Regionalnoj direkciji Mitrovica Sever bilo je 155 policijskih službenika iz srpske zajednice, koji su činili 33,5% sastava Direkcije, i 120 pripadnika drugih nevećinskih zajednica, odnosno 25,9%.³⁸ Komisija je ocenila da su naponi za regrutovanje srpskih i drugih nevećinskih kadeta dali opipljive rezultate. Istovremeno, isti izveštaj navodi da je policijski rad na severu i dalje bio predmet napetosti u odnosu sa delom lokalne srpske zajednice i beleži zabrinutost građana i civilnog društva povodom pojedinih slučajeva policijskog postupanja. Kadrovsko popunjavanje i poverenje zajednice zato predstavljaju povezana, ali različita pitanja.

Promene u kadrovskom sastavu bile su praćene i promenama u obimu i načinu policijskog prisustva. Nakon 2022. povećano je prisustvo policijskih službenika i jedinica raspoređenih iz drugih delova Kosova, dok je na severu proširivana i policijska infrastruktura. Ovaj proces odvijao se u ozbiljnom bezbednosnom okruženju, koje je uključivalo i oružani napad na Kosovsku policiju

³⁵ European Commission, *Kosovo Report 2023*, op. cit.

³⁶ European Commission, *Kosovo Report 2024*, op. cit.

³⁷ Ibid.

³⁸ European Commission, Kosovo Report 2025, https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/127563ea-4c03-44a4-b56c-2d569afd86a5_en?filename=kosovo-report-2025.pdf.

u Banjskoj u septembru 2023. godine.³⁹ Istovremeno, izgradnja pojedinih policijskih objekata bila je povezana sa sporovima oko eksproprijacije zemljišta. Kancelarija EU na Kosovu ukazala je 2023. godine na zabrinutost zbog uspostavljanja četiri policijske baze na privatnom i društvenom zemljištu, u pojedinim slučajevima pre pokretanja postupaka eksproprijacije.⁴⁰ Tako su se promene policijskog prisustva na severu odvijale istovremeno sa bezbednosnim izazovima i sporovima u vezi sa načinom uspostavljanja nove policijske infrastrukture.

U okviru Kosovske policije na severu Kosova deluje više organizacionih komponenti. Regionalna direkcija Mitrovica Sever obavlja opšte policijske poslove u četiri severne opštine, dok je Granična policija zasebno organizovana u okviru Departmana granične policije, a centralne i specijalizovane jedinice mogu delovati na severu u okviru svojih nadležnosti. Ova razlika je važna jer se postupanje na graničnim prelazima ili tokom operacija kojima se upravlja sa centralnog nivoa ne može automatski pripisivati Regionalnoj direkciji Mitrovica Sever.

Posmatrano u celini, uspostavljanje i razvoj struktura Kosovske policije na severu Kosova odvijali su se kroz različite faze integracije, prekida i obnavljanja pojedinih kapaciteta. Umesto toga, on se odvijao se kroz različite faze institucionalne integracije, prekida i ponovnog uspostavljanja pojedinih kapaciteta.

Proces integracije nakon 2013. godine uključio je policijsko osoblje koje je prethodno delovalo u okviru srpskih struktura u Kosovsku policiju i uspostavio poseban regionalni komandni aranžman uz značajnu zastupljenost pripadnika lokalne srpske zajednice. Ipak, tokom perioda njenog funkcionisanja dokumentovani su problemi koordinacije, političkog uticaja, proaktivnog policijskog rada, saradnje sa zajednicom i pojedinih operativnih kapaciteta. Kolektivni odlazak srpskih policijskih službenika 2022. godine predstavljao je znatno dublji institucionalni prekid, jer je neposredno promenio kadrovski sastav i način organizovanja policijskog prisustva na severu. Kasniji ciklusi regrutovanja smanjili su deo nastalog kadrovskog jaza, ali brojčano obnavljanje zastupljenosti zajednica samo po sebi ne znači i obnovu poverenja. Upravo odnos između formalnog institucionalnog okvira, njegovog praktičnog funkcionisanja i načina na koji ga građani doživljavaju predstavlja osnovu za analizu koja sledi.

³⁹ European External Action Service, *Kosovo: Statement by the High Representative Josep Borrell on the Attack against Kosovo Police*, op. cit.

⁴⁰ Office of the European Union in Kosovo, *Statement on the Government's Decision on the Expropriation of Land for Public Interest in the Municipalities of Leposavić/Leposaviq and Zubin Potok*, https://www.eeas.europa.eu/delegations/kosovo/statement-governments-decision-expropriation-land-public-interest-municipalities-leposavi%C4%87leposaviq_en.

4. REZULTATI ANKETE SA GRAĐANIMA

U okviru istraživanja sprovedena je anketa među građanima četiri opštine na severu Kosova sa ciljem da se sagledaju njihova iskustva i stavovi o radu Kosovske policije. Anketni upitnik obuhvatao je pitanja o neposrednom kontaktu sa policijskim službenicima, profesionalnosti i nepristrasnosti njihovog postupanja, percepciji jednakog tretmana građana, iskustvima sa nepravilnostima, poznavanju mehanizama za podnošenje pritužbi, kao i percepciji korupcije i oblastima povećanog korupcijskog rizika.

4.1. KONTAKT SA POLICIJOM I PROFESIONALNOST POSTUPANJA

Od ukupno 57 ispitanika, njih 45, odnosno 78,9%, navodi da je tokom prethodnih 12 meseci imalo neposredan kontakt sa Kosovskom policijom. Najčešći razlozi za kontakt bili su zaustavljanje tokom rutinske kontrole i prelazak preko administrativnih prelaza, dok su rede navodeni saobraćajni prekršaji, podnošenje prijave i kontakt u svojstvu žrtve ili osumnjičenog.

Među ispitanicima koji su imali neposredan kontakt sa policijom, 45,5% profesionalnost službenika sa kojima su bili u kontaktu ocenjuje negativno, od čega 25% kao veoma lošu, a 20,5% kao lošu. Osrednju ocenu daje 36,4%, dok 18,2% profesionalnost ocenjuje pozitivno. Negativne ocene su tako znatno zastupljenije od pozitivnih.

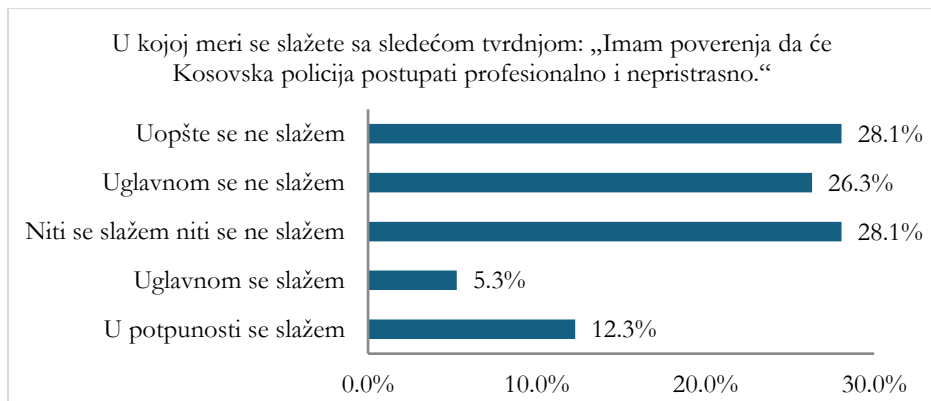
Grafikon 1. Ocena profesionalnosti policijskih službenika

4.2. POVERENJE U PROFESIONALNO I NEPRISTRASNO POSTUPANJE

Na tvrdnju „Imam poverenja da će Kosovska policija postupati profesionalno i nepristrasno“, 54,4% ispitanika daje negativan odgovor, pri čemu se 28,1% uopšte ne slaže, a 26,3% uglavnom ne slaže sa ovom tvrdnjom.

Niti se slaže niti se ne slaže 28,1% ispitanika, dok se 12,3% u potpunosti, a 5,3% uglavnom slaže sa tvrdnjom, odnosno ukupno 17,6% daje pozitivan odgovor.

Negativni odgovori znatno su zastupljeniji od pozitivnih, što ukazuje na ograničeno poverenje u profesionalno i nepristrasno postupanje Kosovske policije među ispitanicima.

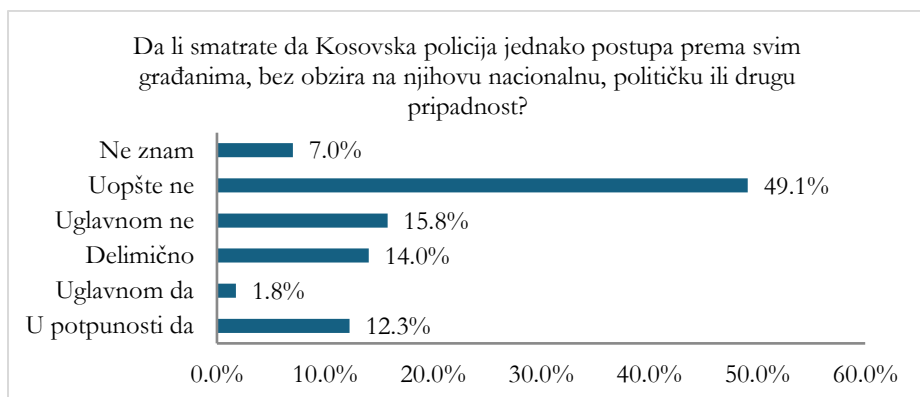

Grafikon 2. Poverenje u profesionalno i nepristrasno postupanje Kosovske policije

4.3. JEDNAK TRETMAN I ODGOVORNOST PREMA PRIJAVAMA GRAĐANA

Sličan obrazac pojavljuje se i kod pitanja jednakog postupanja prema građanima od strane Kosovske policije. Gotovo dve trećine ispitanika, 64,9%, smatra da Kosovska policija uglavnom ili uopšte ne postupa jednako prema svim građanima bez obzira na nacionalnu, političku ili drugu pripadnost. Pri tome 49,1% ispitanika odgovara da policija „uopšte ne“ postupa jednako prema svim građanima.

Delimično jednak tretman prepoznaje 14% ispitanika. Pozitivan odgovor daje ukupno 14,1%, dok 7% navodi da ne zna.

Grafikon 3. Percepcija jednakosti u postupanju Kosovske policije

Negativne ocene prisutne su i kod pitanja postupanja po prijavama građana. Ukupno 36,9% ispitanika smatra da policija po prijavama postupa uglavnom ili veoma neodgovorno, dok 29,8% daje srednju ocenu. Pozitivnu ocenu daje 15,8% ispitanika, a 17,5% navodi da ne zna kako bi ocenilo postupanje policije po prijavama.

Nalazi o jednakom postupanju i postupanju po prijavama ukazuju da se ograničeno poverenje među ispitanicima odnosi i na način primene policijskih ovlašćenja i na odnos policije prema prijavama građana.

4.4. KLJUČNI PROBLEMI U RADU KOSOVSKE POLICIJE

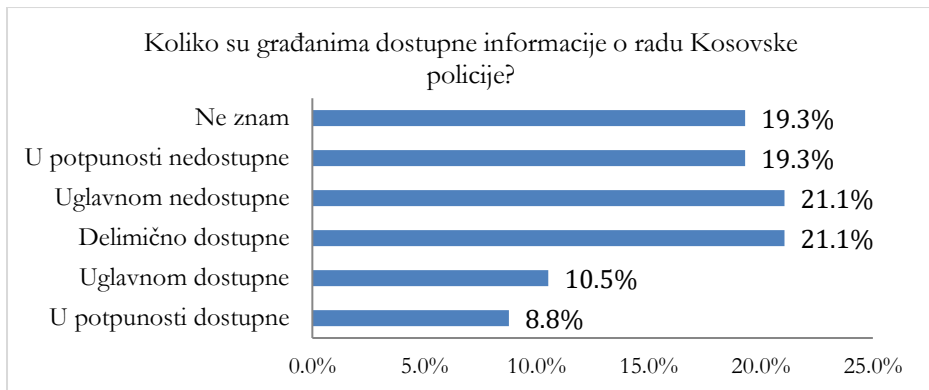
Na pitanje o najvećim problemima u radu Kosovske policije bilo je moguće odabrati više odgovora. Najčešće je označen politički uticaj na rad policije, koji navodi 50,9% ispitanika. Slede neprofesionalno ponašanje pojedinih policijskih službenika sa 45,6%, selektivna primena zakona i nedovoljna zastupljenost pripadnika zajednica u Kosovskoj policiji sa po 42,1%, kao i nedovoljna komunikacija sa građanima sa 33,3%. Korupciju kao jedan od najvećih problema označava 19,3% ispitanika, nedovoljnu transparentnost 14%.

Raspodela odgovora pokazuje da ispitanici pitanja policijskog integriteta češće povezuju sa političkim uticajem, profesionalnošću, selektivnom primenom zakona, zastupljenošću zajednica i komunikacijom nego sa korupcijom u užem smislu.

Grafikon 4. Najveći problemi u radu Kosovske policije

Sa pitanjima komunikacije i povezana je i dostupnost informacija o radu Kosovske policije. Svega 19,3% ispitanika smatra da su informacije u potpunosti ili uglavnom dostupne, dok ih 40,4% ocenjuje kao uglavnom ili potpuno nedostupne. Delimično dostupnim smatra ih 21,1%, a 19,3% ispitanika ne zna kako bi ocenilo njihovu dostupnost.

Grafikon 5. Dostupnost informacija o radu Kosovske policije

4.5. ISKUSTVA SA NEPRAVILNOSTIMA I MEHANIZMI ZA PODNOŠENJE PRITUŽBI

Na pitanje da li su tokom prethodnih 12 meseci lično imali iskustvo sa nepravilnostima u radu Kosovske policije, 40,4% ispitanika odgovara potvrdno, 31,6% odrično, dok 22,8% navodi da nije sigurno, a 5,3% nije odgovorilo na pitanje.

Pojam nepravilnosti u ovom pitanju širi je od korupcije i može obuhvatiti različite oblike postupanja koje ispitanici smatraju neprofesionalnim, neprimerenim, selektivnim ili nezakonitim. Ovaj rezultat zato treba posmatrati kao pokazatelj iskustava ispitanika, a ne kao podatak o institucionalno utvrđenim povredama pravila.

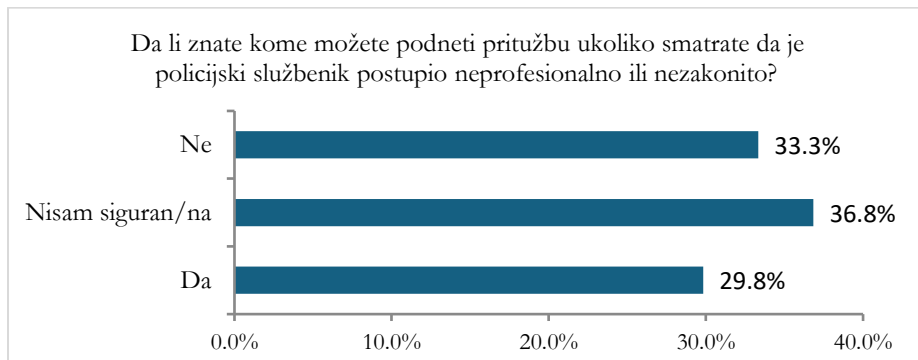

Grafikon 6. Lično iskustvo sa nepravilnostima u radu Kosovske policije

Istovremeno, poznavanje mehanizama za podnošenje pritužbi relativno je ograničeno. 29,8% ispitanika navodi da zna kome može da podnese pritužbu ukoliko smatra da je policijski službenik postupio neprofesionalno ili nezakonito. Njih 33,3% kaže da ne zna, dok 36,8% nije sigurno.

To znači da ukupno 70,1% ispitanika ne zna ili nije sigurno kome može da se obrati zbog navodnog neprofesionalnog ili nezakonitog policijskog postupanja. Ovaj nalaz posebno je relevantan za

kasniju analizu dostupnosti i vidljivosti Policijskog inspektorata Kosova i drugih mehanizama odgovornosti.

Grafikon 7. Poznavanje mehanizama za podnošenje pritužbi

4.6. PERCEPCIJA KORUPCIJE I OBLASTI POVEĆANOG RIZIKA

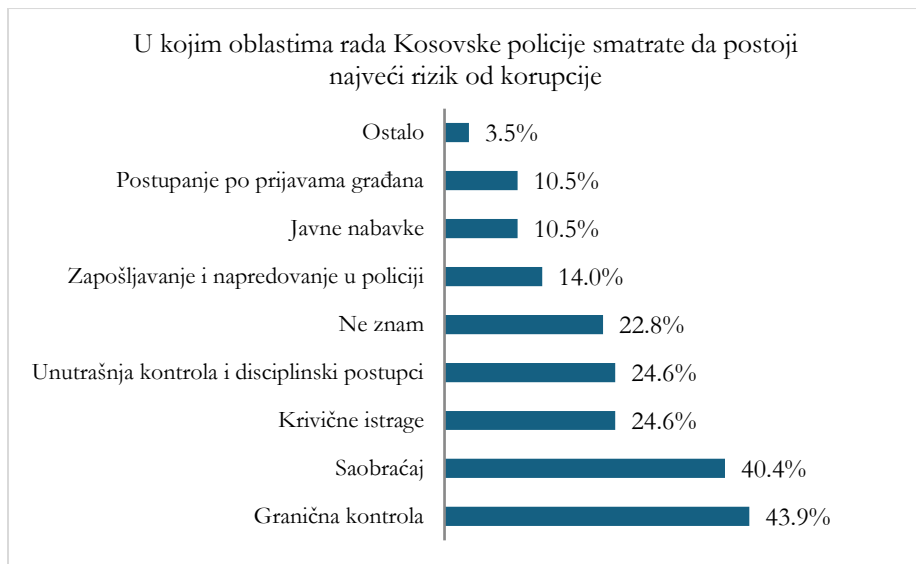
Za razliku od relativno jasno izraženih stavova o nepristrasnosti, jednakom postupanju i drugim aspektima policijskog rada, ispitanici su znatno manje određeni kada je reč o rasprostranjenosti korupcije.

Najveći broj ispitanika, 43,9%, odgovara da ne zna koliko je korupcija prisutna u radu Kosovske policije. Veoma ili uglavnom prisutnom smatra je ukupno 29,8%, dok 17,5% ocenjuje da je delimično prisutna. Da korupcija uglavnom ili uopšte nije prisutna smatra 8,8% ispitanika.

Ovi nalazi pokazuju da izraženo nepoverenje u pojedine aspekte policijskog rada ne prati podjednako jasna percepcija rasprostranjenosti korupcije. Ispitanici imaju određenije stavove o političkom uticaju, selektivnoj primeni zakona i profesionalnosti nego o samoj prisutnosti koruptivnih praksi.

Kada su mogli da izaberu više oblasti u kojima vide najveći rizik od korupcije, najčešće je navedena granična kontrola, sa 43,9%, a zatim saobraćaj sa 40,4%. Krivične istrage i unutrašnju kontrolu i disciplinske postupke navodi po 24,6% ispitanika, dok 22,8% ne zna u kojoj oblasti je rizik najveći.

Zapošljavanje i napredovanje u policiji navodi 14% ispitanika, a javne nabavke i postupanje po prijavama građana po 10,5%.

Grafikon 8. Oblasti rada Kosovske policije sa najvećim rizikom od korupcije

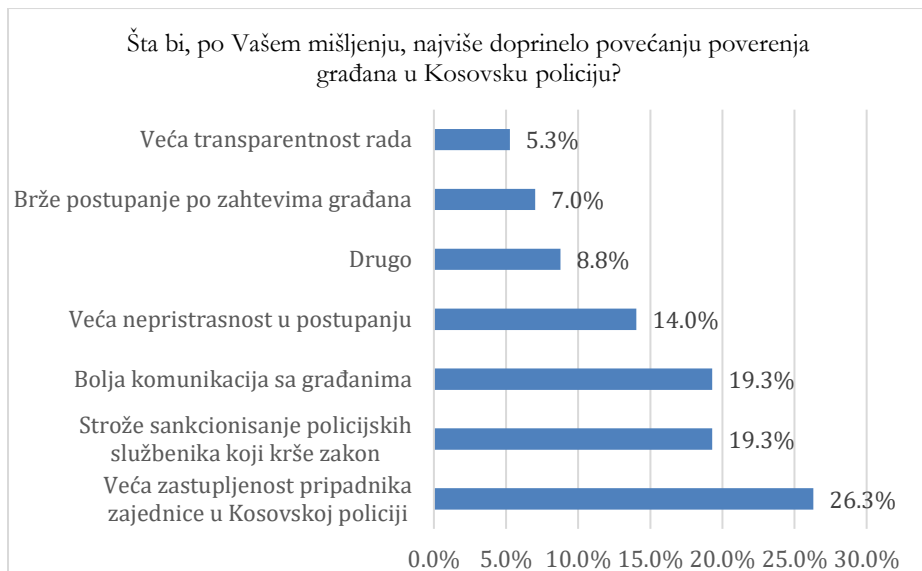
4.7. SPREMNOST NA PRIJAVLJIVANJE I FAKTORI POVEĆANJA POVERENJA

Na pitanje da li bi prijavili slučaj korupcije u Kosovskoj policiji ukoliko bi za njega saznali, gotovo polovina ispitanika, 49,1%, nije sigurna da bi to učinila. Potvrдно odgovara 31,6%, dok 19,3% kaže da slučaj ne bi prijavilo.

Visok nivo neodlučnosti ispitanika u pogledu prijavljivanja eventualnog slučaja korupcije treba posmatrati zajedno sa ograničenim poznavanjem sistema pritužbi. Anketa, međutim, ne omogućava da se utvrdi da li ta nesigurnost proizlazi iz nepoznavanja institucija, nepoverenja u ishod prijave, straha od posledica ili drugih razloga, zbog čega bi ove motive trebalo dodatno istražiti.

Na pitanje šta bi najviše doprinelo povećanju poverenja u Kosovsku policiju, najviše ispitanika, 26,3%, bira veću zastupljenost pripadnika zajednica u policiji. Strože sankcionisanje policijskih službenika koji krše zakon i bolju komunikaciju sa građanima navodi po 19,3%, dok 14% izdvaja veću nepristrasnost u postupanju. Brže postupanje po zahtevima građana bira 7%, a veću transparentnost 5,3%.

Odgovori pokazuju da ispitanici povećanje poverenja povezuju sa više faktora. Zastupljenost zajednica je najčešći pojedinačni odgovor, a zatim slede odgovornost policijskih službenika, komunikacija sa građanima i nepristrasnost postupanja.

Grafikon 9. Mere izgradnje poverenja u Kosovsku policiju

4.8. ODGOVORI NA OTVORENA PITANJA I ISKUSTVA GRAĐANA

Odgovori na otvorena pitanja pružaju dodatni uvid u način na koji ispitanici objašnjavaju svoje ocene policijskog rada. Njih treba posmatrati kao kvalitativnu dopunu kvantitativnim nalazima, a ne kao pokazatelj učestalosti pojedinih stavova u ukupnom uzorku.

U opisima neposrednih iskustava i zapažanja pojavljuju se navodi o neprimerenom ponašanju i prekomernoj upotrebi sile, političkoj pristrasnosti, različitim standardima postupanja i problemima u komunikaciji na srpskom jeziku. Pojedini ispitanici navode negativna iskustva na administrativnim prelazima ili tokom drugih kontakata sa policijom, dok se u nekoliko odgovora posebno ukazuje na to da policijski službenici ne govore ili ne koriste srpski jezik. Istovremeno, deo ispitanika navodi da nije imao neposredna negativna iskustva ili da nije uočio veće nepravilnosti, a u pojedinim odgovorima ističe se i značaj policije za održavanje reda i bezbednosti.

Na pitanje o povećanju transparentnosti i smanjenju rizika od korupcije, odgovori se najčešće odnose na bolju komunikaciju sa građanima, smanjenje političkog uticaja na policijski rad, dosledniju i neselektivnu primenu zakona i veću odgovornost policijskih službenika. Pominju se i efikasniji unutrašnji nadzor, strože sankcije za utvrđene nepravilnosti, jasniji i bezbedniji načini prijavljivanja, informativne aktivnosti usmerene prema građanima i dodatne obuke policijskih službenika za komunikaciju. U delu odgovora pitanje transparentnosti povezuje se i sa većom zastupljenošću pripadnika lokalne srpske zajednice u policiji.

Slične teme pojavljuju se i u odgovorima o merama koje bi mogle da doprinesu povećanju poverenja. Ispitanici posebno izdvajaju veću zastupljenost lokalnih Srba u policijskom sastavu, profesionalno i nepristrasno postupanje bez različitih standarda prema građanima, odgovornost

službenika za sopstveno postupanje i bolju komunikaciju i dijalog sa lokalnom zajednicom. Pojedini odgovori naglašavaju značaj sankcionisanja službenika koji krše pravila, dok drugi poverenje neposredno povezuju sa većim oslanjanjem na lokalne policijske službenike.

Odgovori na otvorena pitanja tako uglavnom potvrđuju obrasce uočene u kvantitativnom delu istraživanja. Pitanje integriteta ispitanici ne vezuju prvenstveno za korupciju u užem smislu, već za način na koji policija primenjuje svoja ovlašćenja, političku nepristrasnost, profesionalnost, lokalnu zastupljenost, odgovornost i komunikaciju sa građanima. Istovremeno, prisustvo i pozitivnih ili neutralnih iskustava pokazuje da odnos prema policiji nije jednoznačan i da pojedinačna iskustva sa policijskim službenicima mogu biti različita.

5. ODGOVORNOST POLICIJE, POSTUPANJE PO PRITUŽBAMA I ODNOS SA ZAJEDNICOM

Odgovornost policije predstavlja jedan od važnih elemenata odnosa policije i zajednice. Pored pravila koja uređuju policijska ovlašćenja, značajno je i postojanje mehanizama kroz koje se može ispitati postupanje policijskih službenika, utvrditi individualna ili institucionalna odgovornost i otkloniti uočeni nedostaci. Na Kosovu ovaj sistem obuhvata više povezanih nivoa. To su: prijem i razmatranje pritužbi građana, krivične istrage protiv policijskih službenika, unutrašnje disciplinske postupke, inspekcijski i revizorski nadzor, kao i nezavisan nadzor drugih institucija.

Za sever Kosova posebno je važno kako ovi mehanizmi funkcionišu u praksi i u kojoj meri su dostupni lokalnom stanovništvu. To podrazumeva ne samo mogućnost podnošenja pritužbe, već i jasnoću nadležnosti različitih institucija, dostupnost informacija o toku postupka, korišćenje službenih jezika i postojanje javno dostupnih podataka koji omogućavaju praćenje postupanja nadzornih organa. Ovo poglavlje zato najpre razmatra sistem pritužbi i unutrašnje odgovornosti, zatim obim postupanja i inspekcijskog nadzora, konkretne podatke i slučajeve sa severa Kosova, praktičnu dostupnost mehanizama odgovornosti i, na kraju, postojeće oblike dijaloga i građanskog praćenja policijskog rada.

5.1. Sistem pritužbi i unutrašnja disciplinska odgovornost

Policijski inspektorat Kosova prima pritužbe građana na rad zaposlenih u Kosovskoj policiji i nakon početnog razmatranja određuje njihov dalji tok. Pritužba se u okviru Departmana za upravljanje pritužbama razmatra i klasifikuje u roku od pet dana. Kada navodi ukazuju na moguće krivično delo, predmet se prosleđuje istražnom delu PIK-a, koji dalje postupa u koordinaciji sa nadležnim tužilaštvom. Pritužbe koje ukazuju na disciplinsku povredu po pravilu se prosleđuju Kosovskoj policiji na administrativno-disciplinsko postupanje, dok PIK prema svom zakonskom mandatu može da postupa i u određenim disciplinskim slučajevima visokog profila. Podnosilac se obaveštava o daljem toku predmeta, a PIK navodi da se pritužbe i informacije građana tretiraju kao poverljive.⁴¹

⁴¹ Police Inspectorate of Kosovo, *Frequently Asked Questions*, <https://ipk.rks-gov.net/FAQs>.

Unutrašnja disciplinska odgovornost uređena je administrativnim uputstvima Kosovske policije o disciplinskim povredama, merama i postupku.^{42 43} U okviru unutrašnjeg sistema Direkcija za unutrašnje istrage i proveru prošlosti vodi disciplinske predmete, Unutrašnja disciplinska komisija razmatra predmete iz svoje nadležnosti i donosi odluke, dok Komisija za žalbe odlučuje o žalbama na disciplinske odluke. Disciplinski predmet može nastati i unutar same policijske strukture, bez prethodnog podnošenja pritužbe PIK-u.⁴⁴

Ovakva organizacija znači da statistiku PIK-a i statistiku unutrašnjih disciplinskih postupaka Kosovske policije ne treba posmatrati kao identične ili neposredno uporedive kategorije. Deo pritužbi koje PIK primi prosleđuje se unutrašnjim strukturama policije, ali disciplinski sistem obuhvata i predmete pokrenute drugim kanalima. Broj podnetih pritužbi zato ne pokazuje koliko je nepravilnosti utvrđeno, kao što ni broj disciplinskih predmeta sam po sebi ne govori o njihovom konačnom ishodu. Za procenu funkcionisanja sistema potrebno je pratiti ceo tok postupanja – od prijema pritužbe i klasifikacije do istrage, odluke i eventualnog žalbenog postupka.

5.2. Obim postupanja i inspekijski nadzor

Podaci PIK-a pokazuju značajan obim postupanja na nivou Kosova. Do 26. decembra 2025. godine PIK je primio i obradio 2.480 pritužbi, u odnosu na 2.046 tokom 2024. godine. Od ukupnog broja, 1.753 pritužbe klasifikovane su kao moguća disciplinska pitanja i prosleđene Direkciji za unutrašnje istrage i proveru prošlosti Kosovske policije, dok je 717 predmeta prosleđeno Departmanu za istrage PIK-a zbog sumnje na krivično delo. Preostali predmeti upućeni su drugim institucijama ili inspekijskom delu PIK-a.⁴⁵

U istom periodu PIK je uhapsio 47 osumnjičenih, među kojima 41 zaposlenog u Kosovskoj policiji, izdao 129 preporuka za suspenziju i dve preporuke za premeštaj. Nadležnim tužilaštvima dostavljeno je 110 krivičnih prijava, 36 posebnih izveštaja i 85 informativnih izveštaja.⁴⁶ Ovi podaci pokazuju da se uloga PIK-a ne svodi na prijem i razmatranje pritužbi, već obuhvata i istražne i nadzorne funkcije, uključujući preduzimanje procesnih radnji i preporučivanje privremenih mera.

Broj pritužbi povećan je za više od petine u odnosu na prethodnu godinu. Takva promena, međutim, sama po sebi ne pokazuje da je došlo do odgovarajućeg povećanja broja policijskih nepravilnosti. Na broj prijava mogu uticati dostupnost mehanizma, informisanost građana i njihova spremnost da prijave policijsko postupanje. Sam PIK povećanje broja pritužbi povezuje, između ostalog, sa većim poverenjem građana u instituciju i njenom transparentnošću.⁴⁷ Ocenu PIK-a o razlozima povećanja broja pritužbi treba posmatrati u kontekstu podataka kojima sama

⁴² Policija Kosova, *Administrativno uputstvo br. 04/2019 o povredama, merama i disciplinskim procedurama u Policiji Kosova*, op. cit.

⁴³ Policija Kosova, *Administrativno uputstvo br. 03/2023 za izmene i dopune Administrativnog uputstva br. 04/2019*, op. cit.

⁴⁴ Policija Kosova, *Godišnji izveštaj o radu Policije Kosova – 2025*, <https://www.kosovopolice.com/wp-content/uploads/2026/02/RAPORTI-VJETOR-2025-SERBISHT.pdf>.

⁴⁵ Police Inspectorate of Kosovo, *Summary of the Activities of the Police Inspectorate of Kosovo during 2025*, <https://ipk.rks-gov.net/Publication/Details?IDPublication=8934>.

⁴⁶ Kosovo Police, *Annual Work Report 2024*, <https://www.kosovopolice.com/wp-content/uploads/2025/06/RAPORTI-ANGLISHT-2024.pdf>.

⁴⁷ Police Inspectorate of Kosovo, *Summary of the Activities of the Police Inspectorate of Kosovo during 2025*, op. cit.

institucija raspolaže, dok bi za pouzdanije zaključke o trendovima policijskog postupanja bilo potrebno pratiti i ishode predmeta tokom dužeg perioda.

Podaci Kosovske policije daju dodatnu sliku unutrašnjeg disciplinskog sistema. Tokom 2024. Direkcija za unutrašnje istrage i proveru prošlosti vodila je 932 disciplinska predmeta, od kojih je 648 otvoreno tokom te godine.⁴⁸ Tokom 2025. administrirano je 1.025 disciplinskih predmeta, od kojih je 743 otvoreno tokom 2025, dok su 282 preneti iz prethodnih godina. Završena su 741 predmeta, pri čemu je 311 ocenjeno kao osnovano, a 430 kao neosnovano ili nepotkrepljeno.⁴⁹

Unutrašnja disciplinska komisija je tokom 2025. donela 458 disciplinskih odluka. Među navedenim merama bilo je 18 prestanaka radnog odnosa, jedna degradacija, umanjena zarada zbog težih i lakših disciplinskih povreda, disciplinski premeštaji, pisane i usmene opomene. Komisija za žalbe primila je 501 žalbu i razmatrala više od 500 predmeta, pri čemu je najveći broj žalbi odbijen, dok je deo usvojen ili delimično usvojen, a pojedini predmeti vraćeni na dopunu ili ponovno odlučivanje.⁵⁰ Ovi podaci pokazuju da unutrašnji disciplinski sistem obuhvata više uzastopnih nivoa i to: istragu, disciplinsko odlučivanje i žalbeni postupak. Objavljeni podaci su, međutim, zbirni za Kosovo i ne omogućavaju izdavanje višegodišnjih ishoda posebno za Regionalnu direkciju Mitrovica Sever.

Od disciplinskih postupaka treba razlikovati inspeksijsku funkciju PIK-a. Njena svrha nije utvrđivanje individualne odgovornosti u svakom pojedinačnom slučaju, već procena funkcionisanja policijskih struktura i procedura, uključujući njihovu zakonitost, efikasnost i usklađenost sa važećim pravilima. Tokom 2025. godine PIK je sproveo 12 inspekcija, pet redovnih i sedam vanrednih, i izdao 76 preporuka za unapređenje policijskog rada.⁵¹ Oblasti nadzora obuhvatale su, između ostalog, rad policijskih stanica, reagovanje na pozive građana, graničnu policiju, porodično nasilje, izvršavanje sudskih naloga, postupanje u predmetima trgovine narkoticima i upravljanje pritvorskim centrima.

Za ovu analizu posebno je značajno što među javno navedenim inspekcijama za 2025. godinu nema redovne procene rada policijske stanice u jednoj od četiri opštine na severu Kosova. Inspekcija policijske stanice u mitrovačkom regionu odnosila se na Mitrovicu Jug.^{52 53} Na osnovu javno dostupnih izveštaja zato nije moguće utvrditi u kojoj meri su policijske stanice Regionalne direkcije Mitrovica Sever bile predmet posebnih inspeksijskih procena u tom periodu. To ne znači da drugi oblici nadzora nisu postojali, već da takvi podaci nisu vidljivi u objavljenom pregledu inspeksijskih izveštaja.

Kosovska policija paralelno sprovodi sopstvene revizije i interne inspekcije. Tokom 2025. godine Kancelarija za reviziju sprovela je 12 redovnih revizija i izdala 55 preporuka, dok je u okviru unutrašnjih inspekcija sprovedeno 27 redovnih i 23 vanredne inspekcije. One su obuhvatale različite oblasti, uključujući sprovođenje strategije policijskog rada zasnovanog na obaveštajnim

⁴⁸ Kosovo Police, *Annual Work Report 2024*, op. cit.

⁴⁹ Policija Kosova, *Godišnji izveštaj o radu Policije Kosova – 2025*, op. cit.

⁵⁰ Ibid.

⁵¹ Police Inspectorate of Kosovo, *Summary of the Activities of the Police Inspectorate of Kosovo during 2025*, op. cit.

⁵² Ibid.

⁵³ Police Inspectorate of Kosovo, *Inspection Reports*, <https://ipk.rks-gov.net/Reports/InspectionReports>.

podacima i policije u zajednici, upravljanje dokazima, korišćenje policijskih vozila, izvršavanje sudskih naloga i poštovanje unutrašnjih pravila discipline i profesionalnosti.⁵⁴

Preventivni pristup integritetu dopunjuje ove mehanizme. Kosovska policija ima Plan integriteta za period od 2024. do 2026. godine, koji identifikuje rizike od korupcije i drugih povreda integriteta, postojeće kontrolne mehanizme i preventivne mere.⁵⁵ Od 2023. godine sprovodi se i projekat telesnih kamera, započet nakon testiranja u jedinicama za kontrolu saobraćaja i zamišljen kao dodatni instrument dokumentovanja policijskog postupanja i jačanja odgovornosti.⁵⁶ Javno dostupni izvori, međutim, ne pružaju dovoljno regionalno razvrstanih podataka da bi se procenio obim primene ovih mera posebno na severu Kosova.

5.3. Pritužbe sa severa i postupanje u konkretnim slučajevima

Javno dostupni regionalni podaci o pritužbama znatno su ograničeniji od zbirne statistike za Kosovo. PIK je u septembru 2025. saopštio da je tokom šestomesečnog perioda u njegovoj kancelariji u Severnoj Mitrovici i sedištu u Ajvaliji primljeno i obrađeno 38 pritužbi građana iz četiri severne opštine. Prema navodima PIK-a, u svakom predmetu preduzete su odgovarajuće radnje, pri čemu su slučajevi u kojima su uočeni elementi mogućeg krivičnog dela prosteđivani nadležnim tužilaštvima, dok su moguća disciplinska pitanja upućivana Kosovskoj policiji. PIK je takođe naveo da su podnosioci obaveštavani o statusu svojih pritužbi.⁵⁷

Objavljeno saopštenje, međutim, ne prikazuje konačne ishode ovih 38 predmeta. Nisu navedeni podaci o tome koliko ih je završeno, koliko je ostalo u radu, koliko je dovelo do disciplinskih ili drugih mera, niti kakav je bio konačni ishod predmeta koji su prosleđeni drugim institucijama. Na osnovu dostupnih podataka zato nije moguće izračunati udeo pritužbi u kojima je potvrđeno nepravilno postupanje. Ograničena dostupnost podataka o ishodima zato otežava procenu stvarnog funkcionisanja sistema odgovornosti i njegovu transparentnost.

Način funkcionisanja sistema može se dodatno sagledati kroz pojedinačne slučajeve u kojima su postojali javno izneti navodi o policijskom postupanju, institucionalno objašnjenje policije i naknadno uključivanje nadzornih organa. Ovi slučajevi ne koriste se kao osnova za izvođenje opštih zaključaka o radu policije niti za samostalno utvrđivanje odgovornosti, već kao primeri načina na koji se različiti mehanizmi kontrole aktiviraju u praksi.

U maju 2025. pažnju javnosti izazvao je incident tokom proslave završetka srednje škole u Severnoj Mitrovici. Snimci događaja i reakcije lokalnih aktera otvorili su pitanje upotrebe sile prema jednom maturantu. Predstavnik Regionalne direkcije Mitrovica Sever Veton Eljšani naveo je da je policija reagovala kako bi sprečila dalju eskalaciju nakon provokativnih gestova i da, prema njegovoj proceni, nije bilo prekomerne upotrebe sile. Učenik nije uhapšen, već je pušten uz

⁵⁴ Policija Kosova, *Godišnji izveštaj o radu Policije Kosova – 2025*, op. cit.

⁵⁵ Policija Kosova, *Plan integriteta 2024–2026*, <https://www.kosovopolice.com/sr/dokumenti/strateske-dokumente/>.

⁵⁶ Kosovo Police, *Kosovo Police Officially Begins the Implementation of Body Worn Cameras Project*, 1 August 2023, <https://www.kosovopolice.com/en/kosovo-police-officially-begins-the-implementation-of-body-worn-cameras-project/>.

⁵⁷ Police Inspectorate of Kosovo, *Press Release*, 9 September 2025, <https://ipk.rks-gov.net/Publication/Details?IDPublication=8901>.

upozorenje.⁵⁸ Šef EULEX-a Đovani Pjetro Barbano javno je, nasuprot tome, ocenio postupanje kao prekomernu upotrebu sile, dok je PIK pokrenuo istragu o slučaju. Izveštaj generalnog sekretara Ujedinjenih nacija kasnije je evidentirao i incident i pokretanje istrage PIK-a.⁵⁹

Godinu dana kasnije, maturski defile u Severnoj Mitrovici protekao je bez ikakvog incidenta. Događaju 2026. prethodila je koordinacija sa nadležnim lokalnim institucijama i prethodni dogovori u vezi sa organizacijom defilea i održavanjem javnog reda.⁶⁰

Drugi primer dogodio se 10. avgusta 2025. u selu Vuča u opštini Leposavić. Prema javnom objašnjenju Vetona Eljšanija, pripadnici Granične policije zaustavili su vozilo, nakon čega su dve osobe pokušale da se udalje, a jedan policijski službenik ispalio je metak kada se lice koje je bežalo okrenulo prema policiji držeci predmet koji mu je delovao sumnjivo. Osoba se kasnije sama javila policijskoj stanici u pratnji advokata, dok je PIK uključen u utvrđivanje činjenica.⁶¹ Izveštaj generalnog sekretara UN takođe je zabeležio događaj i činjenicu da nije bilo povređenih.⁶² Ovaj slučaj dodatno pokazuje značaj razlikovanja Regionalne direkcije Mitrovica Sever od Granične policije, koja pripada posebnoj organizacionoj strukturi.

U avgustu 2026. pažnju javnosti privukao je slučaj Nenada Raškovića iz sela Dren u opštini Zubin Potok, koji je tvrdio da su ga policijski službenici fizički zlostavljali tokom policijske operacije 11. avgusta. Prema medijskim izveštajima, Rašković je nakon događaja hospitalizovan u Severnoj Mitrovici, a potom zbog povreda prebačen na dalje lečenje u Beograd. Predstavnici Kosovske policije prvobitno su naveli da nemaju informacije da su policijski službenici pretukli neko lice i da je o navodima obavešten Policijski inspektorat Kosova. Policija je istovremeno saopštavala da su operacije u tom području bile povezane sa informacijama o nezakonitom posedovanju oružja.⁶³ ⁶⁴

PIK je 12. avgusta po službenoj dužnosti pokrenuo preliminaru istragu radi provere Raškovićevih navoda i utvrđivanja okolnosti policijskog postupanja tokom operacije u Drenu. Nakon početnih istražnih radnji, 18. avgusta preporučena je suspenzija dvojice službenika Regionalne direkcije Mitrovica Sever zbog sumnje na krivično delo zlostavljanja tokom vršenja službene dužnosti ili

⁵⁸ Kosovo Online, *Eljšani: Manji incident na šetalištu, maturant je provocirao i pokazivao tri prsta, pušten uz opomenu*, <https://www.kosovo-online.com/vesti/hronika/eljsani-manji-incident-na-setalistu-maturant-je-provocirao-i-pokazivao-tri-prsta>.

⁵⁹ United Nations Security Council, *United Nations Interim Administration Mission in Kosovo: Report of the Secretary-General, S/2025/634*, https://unmik.unmissions.org/sites/default/files/s_2025_634-en.pdf.

⁶⁰ KoSSev, *Maturanti u Kosovskoj Mitrovici obeležili kraj školovanja defileom i bakljadom*, <https://kossev.info/maturanti-u-kosovskoj-mitrovici-obelezili-kraj-skolovanja-defileom-i-bakljadom/>.

⁶¹ Kosovo Online, *Eljšani: Kosovska policija u Vuči pucala na jednu osobu jer je u rukama držala nešto sumnjivo*, <https://www.kosovo-online.com/vesti/hronika/eljsani-kosovska-policija-u-vuci-pucala-na-jednu-osobu-jer-je-u-rakama-drzala-nesto>.

⁶² United Nations Security Council, *United Nations Interim Administration Mission in Kosovo: Report of the Secretary-General, S/2025/634*, op. cit.

⁶³ Kosovo Online, *Pretučeni Rašković iz Drena primljen na lečenje u Klinički centar Srbije*, <https://www.kosovo-online.com/vesti/drustvo/pretuceni-raskovic-iz-drena-primljen-na-lecenje-u-kbc-srbije-12-8-2026>.

⁶⁴ KoSSev, *Policija i PIK uzeli izjavu od Raškovića u bolnici, preuzeta i medicinska dokumentacija*, <https://kossev.info/policija-i-pik-uzeli-izjavu-od-raskovica-u-bolnici-preuzeta-i-medicinska-dokumentacija/>.

⁶⁵ Kosovo Online, *Baljići: Policijski inspektorat preuzeo slučaj nakon prijave da su policajci pretukli jednu osobu u Drenu*, <https://www.kosovo-online.com/vesti/hronika/baljici-policijski-inspektorat-preuzeo-slucaj-nakon-prijave-da-su-policajci-pretukli>.

javnih ovlašćenja. PIK je naveo da se istraga nastavlja u saradnji sa Osnovnim tužilaštvom u Mitrovici.⁶⁶

Dvojica policijskih službenika vratila su se na posao 21. septembra 2026. godine nakon ukidanja suspenzije. PIK je naknadno pojasnio da je predmet i dalje u fazi preliminarne istrage i da je njihov povratak preporučen jer dalja suspenzija više nije bila neophodna za vođenje istrage. PIK je takođe naveo da su izveštaji o do tada preduzetim istražnim radnjama dostavljeni Osnovnom tužilaštvu u Mitrovici.^{67 68}

Tokom obeležavanja Vidovdana na Gazimestanu 28. juna 2026. godine, Kosovska policija sprovela je poseban operativni plan i kontrolisala učesnike prilikom ulaska u prostor na kojem je održana ceremonija. Nakon završetka ceremonije, policija je saopštila da je 37 osoba odvedeno u policijske stanice radi saslušanja zbog, kako je navedeno, provokativnih uzvika sa elementima podsticanja mržnje, dok je jedna osoba kažnjena zbog narušavanja javnog reda i mira. Prema navodima policije, ta lica su upućena nadležnom sudu. Lokalni mediji su, pozivajući se na advokata koji je zastupao neke od privedenih, izvestili da je 36 osoba kasnije tog dana pušteno na slobodu uz obavezu da se pojave pred sudom u okviru prekršajnog postupka. Osnovni sud u Prištini je 1. jula izrekao novčane kazne od 700 evra licima za koja je utvrđena odgovornost, dok je stranim državljanima izrečena i mera udaljenja sa Kosova uz zabranu ulaska u trajanju od tri godine.^{69 70 71}

Kosovska policija je kasnije, odgovarajući na kritike Eparhije raško-prizrenske, naglasila da je sama ceremonija na Gazimestanu protekla bez policijskog ometanja ili intervencije. Prema policijskom saopštenju, mere koje su preduzimate nakon završetka ceremonije nisu bile usmerene prema vernicima, srpskom identitetu ili verskim obredima, već prema pojedincima za koje je postojala osnovana sumnja da su svojim ponašanjem podsticali mržnju, provocirali ili narušavali javni red. Policija je takođe navela da odluke o novčanim kaznama, udaljavanju ili zabranama ulaska ne donosi sama policija, već nadležni administrativni i pravosudni organi.⁷²

Istovremeno su pojedini privedeni građani izneli navode da su tokom transporta do policijske stanice bili izloženi fizičkom i psihičkom nasilju. Na osnovu primljenih pritužbi, informacija

⁶⁶ Police Inspectorate of Kosovo, *Additional Information – PIK Recommends the Suspension of Two Police Officers of the Mitrovica North Regional Directorate*, 18 August 2026, <https://ipk.rks-gov.net/Publication/Details?idPublication=8988>.

⁶⁷ KoSSev, *Policijci suspendovani zbog slučaja Nenada Raškovića vraćeni na posao na Severu*, <https://kossev.info/policijci-suspendovani-zbog-slucaja-nenada-raskovica-vraceni-na-posao-na-severu/>.

⁶⁸ KoSSev, *PIK za KoSSev: Istraga u slučaju Raškovića i dalje traje, policijci vraćeni jer njihov rad više ne ometa postupak*, <https://kossev.info/pik-za-kossev-istraga-u-slucaju-raskovica-i-dalje-traje-policijci-vraceni-je-njihov-rad-vise-ne-ometa-postupak/>.

⁶⁹ Policija Kosova, *Policija Kosova upravlja bezbednosnom situacijom i nesmetanim odvijanjem aktivnosti tokom manifestacija povodom „Vidovdana“*, <https://www.kosovopolice.com/sr/policija-kosova-upravlja-bezbednosnom-situacijom-i-nesmetanim-odvijanjem-aktivnosti-tokom-manifestacija-povodom-vidovdana/>.

⁷⁰ KoSSev, *Filipović: Pušteno svih 36 privedenih nakon Vidovdana na Gazimestanu, sutra prekršajno ročište*, <https://kossev.info/filipovic-pusteno-svih-36-privedenih-nakon-vidovdana-na-gazimestanu-sutra-prekršajno-rociste/>.

⁷¹ KoSSev/Kim, *Osnovni sud: Novčana kazna i deportacija za lica privedena na Gazimestanu*, <https://kossev.info/osnovni-sud-novcana-kazna-i-deportacija-za-lica-privedena-na-gazimestanu/>.

⁷² Kosovo Police, *Reaction to the Statement of the Eparchy of Rašbe-Prizren*, <https://www.kosovopolice.com/en/reaction-to-the-statement-of-the-eparchy-of-rashe-prizren/>.

nevladinih organizacija i medijskih navoda, Institucija ombudsmana je 7. jula pokrenula istragu po službenoj dužnosti. Ombudsman je naveo da je cilj postupka da se utvrde činjenice i proceni da li je postupanje policijskih službenika bilo u skladu sa ustavnim, zakonskim i međunarodnim standardima zaštite ljudskih prava.⁷³

Ovi primeri pokazuju različite načine na koje se sistem odgovornosti može aktivirati, bilo na osnovu pritužbi građana, informacija objavljenih u medijima ili postupanja nadzornih institucija po službenoj dužnosti. Oni takođe pokazuju značaj razlikovanja između početnog navoda, institucionalnog odgovora, istražnih ili privremenih mera i konačno utvrđene odgovornosti. U slučajevima sumnje na krivično delo policijskog službenika, PIK preduzima istražne radnje u koordinaciji sa nadležnim tužiocem i, kada se utvrdi osnovana sumnja, dostavlja tužilaštvu krivičnu prijavu i prikupljene dokaze. Dalje utvrđivanje krivične odgovornosti odvija se kroz tužilački i, ukoliko dođe do optuženja, sudski postupak. Pokretanje istrage, preporuka za suspenziju ili druga privremena mera stoga sami po sebi ne znače da je odgovornost policijskog službenika utvrđena.

5.4. Dostupnost mehanizama odgovornosti

Postojanje formalnog sistema odgovornosti ima praktičan značaj samo ukoliko građani mogu da mu pristupe, razumeju nadležnosti institucija i dobiju informacije o načinu postupanja po pritužbi. U tom smislu značaj imaju broj i dostupnost kanala za prijavljivanje, fizička prisutnost nadzornih institucija na severu, dostupnost informacija na službenim jezicima i mogućnost praćenja daljeg toka predmeta.

PIK omogućava više načina podnošenja pritužbi. One se mogu dostaviti lično ili poštom, putem elektronskog obrasca, besplatne telefonske linije 08000 3333, neposredno službenicima PIK-a, preko trećeg lica, u najbližoj policijskoj stanici ili regionalnoj kancelariji PIK-a. Besplatna telefonska linija dostupna je 24 časa dnevno, a PIK navodi da pritužbe i informacije građana tretira poverljivo.⁷⁴

Fizička dostupnost ovog mehanizma na severu dodatno je povećana ponovnim uspostavljanje rada regionalne kancelarije PIK-a u Severnoj Mitrovici. PIK je u septembru 2025. naveo da kancelarija redovno funkcioniše i da je otvorena za sve građane. U istom saopštenju navedeno je da PIK na severu održava sastanke sa građanima, organizacijama civilnog društva i lokalnim i međunarodnim predstavnicima, na kojima objašnjava način postupanja po pritužbama i predstavlja podatke o svom radu.⁷⁵

Informisanje građana odvijalo se i kroz saradnju PIK-a sa civilnim društvom. Tokom 2024. godine organizovane su javne diskusije i aktivnosti usmerene na objašnjavanje mandata PIK-a i načina prijavljivanja policijskog postupanja, uključujući razgovore sa građanima, informativne materijale i

⁷³ Institucija ombudsmana, *Saopštenje za štampu – Ombudsman pokreće istrage o navodima o zlostavljanju uhapšenih na Gazimestanu*, <https://oik-rks.org/sr/2026/07/07/saopstenje-za-stampu-ombudsman-pokrece-istrage-o-navodima-o-zlostavljanju-uhapšenih-na-gazimestanu/>.

⁷⁴ Police Inspectorate of Kosovo, *Frequently Asked Questions*, op. cit.

⁷⁵ Police Inspectorate of Kosovo, *Press Release*, op. cit.

medijske sadržaje.⁷⁶ Ovakve aktivnosti mogu povećati vidljivost postojećih mehanizama, posebno u sredini u kojoj se nadležnosti Kosovske policije, PIK-a i drugih institucija često prepliću u javnoj percepciji.

Poseban aspekt dostupnosti predstavlja korišćenje srpskog jezika. PIK i Kosovska policija imaju internet-stranice i druge komunikacione kanale na srpskom jeziku, ali je monitoring organizacije NGO Aktiv tokom 2025. ukazao na značajne razlike u obimu, ažurnosti i kvalitetu dostupnih sadržaja. Kod PIK-a su zabeleženi delovi internet-stranice dostupni samo na albanskom jeziku, nedostupnost pojedinih dokumenata na srpskom i ograničen broj publikacija na tom jeziku. Monitoring je takođe pokazao da PIK nema zaposlenog prevodioca za srpski jezik, već koristi usluge spoljnog pružaoca prevoda.⁷⁷

Slične nedostatke monitoring je zabeležio i kod Kosovske policije, uključujući neravnomernu dostupnost pojedinih kategorija sadržaja i dokumenata na srpskom jeziku, kao i znatno manju zastupljenost srpskog jezika u komunikaciji putem društvenih mreža. Nalazi zato pre ukazuju na pitanje doslednosti i potpunosti dostupnih informacija nego na potpuno odsustvo komunikacije na srpskom jeziku.

Posmatrano zajedno, ovi podaci pokazuju da formalno postojanje više načina za podnošenje pritužbi ne znači nužno i njihovu jednaku praktičnu dostupnost. Pored fizičke prisutnosti PIK-a u Severnoj Mitrovici, na korišćenje postojećih mehanizama utiču dostupnost informacija, jasnoća institucionalnih nadležnosti, mogućnost praćenja toka postupka i dosledna dostupnost sadržaja na službenim jezicima.

5.5. Dijalog sa zajednicom i građanski nadzor

Odgovornost policije prema zajednici ne ostvaruje se samo kroz formalne pritužbe, istrage i disciplinske postupke. Redovna komunikacija sa građanima i organizacijama civilnog društva omogućava da se problemi prepoznaju pre nego što prerastu u sporove i da policija dobije neposredne informacije o bezbednosnim potrebama lokalne zajednice. Kosovska policija razvija policiju u zajednici kao poseban pristup zasnovan na partnerstvu, razmeni informacija, prevenciji i zajedničkom prepoznavanju lokalnih bezbednosnih problema. Deo ovog sistema čine i lokalni odbori za javnu bezbednost, zamišljeni kao savetodavni forumi za saradnju policije i građana.⁷⁸

Prema Godišnjem izveštaju o radu Kosovske policije za 2025. godinu, strukture zadužene za policiju u zajednici održale su 153 sastanka sa institucijama, organizacijama i nevladinim organizacijama, kao i 87 konferencija, okruglih stolova i radionica na Kosovu. Pored toga, pripremljena su 53 informativna izveštaja za medije i održano šest medijskih prezentacija. Ovi podaci odnose se na Kosovo u celini i ne pokazuju zasebno intenzitet aktivnosti na severu, ali potvrđuju da je saradnja sa zajednicom formalno uključena u organizaciju policijskog rada.⁷⁹

⁷⁶ ACDC, *Work of the Police Inspectorate of Kosovo*, <https://acdc-kosovo.org/podkast/work-of-the-police-inspectorate-of-kosovo>.

⁷⁷ NGO Aktiv, *Monitoring the Implementation of the Law in Institutions 2025*, <https://ngoaktiv.org/wp-content/uploads/2025/09/MONITORING-THE-IMPLEMENTATION-OF-THE-LAW-IN-INSTITUTIONS-2025-1.pdf>.

⁷⁸ Kosovo Police, *Local Public Safety Committees*, <https://www.kosovopolice.com/en/community-policing/local-public-safety-committees/>.

⁷⁹ Policija Kosova, *Godišnji izveštaj o radu Policije Kosova – 2025*, op. cit.

Na severu Kosova su tokom prethodnih godina organizovani različiti oblici neposredne komunikacije policije sa građanima i organizacijama civilnog društva. Tokom 2024. održani su, između ostalog, susreti predstavnika Regionalne direkcije Mitrovica Sever i Policijskog inspektorata Kosova sa građanima i lokalnim akterima, na kojima se razgovaralo o policijskom radu, nadležnostima institucija, postupku podnošenja pritužbi i drugim pitanjima od značaja za lokalnu zajednicu.^{80 81} Ovakvi susreti omogućavaju neposrednu razmenu informacija, ali njihovo održavanje samo po sebi ne pokazuje u kojoj meri se pitanja pokrenuta tokom dijaloga kasnije rešavaju.

Dodatni oblik javne komunikacije predstavlja predstavljanje rezultata rada regionalnog rukovodstva. Regionalna direkcija Mitrovica Sever je u februaru 2026. predstavila rezultate rada za 2025. godinu pred predstavnicima pravosudnih i bezbednosnih institucija, različitih agencija i organizacija civilnog društva. Tom prilikom predstavljeni su podaci o kriminalitetu, zaplenama i preventivnim aktivnostima, kao i aktivnosti usmerene na saradnju sa građanima i podsticanje prijavljivanja.⁸²

Od institucionalne komunikacije i policije u zajednici treba razlikovati građansko praćenje policijskog rada. Jedan od novijih primera predstavlja program „Odgovornost na delu“, pokrenut 2026. godine, u okviru kojeg multietnički timovi civilnog društva prate rad bezbednosnih institucija u regionu Mitrovice, komuniciraju sa građanima i pripremaju nalaze i preporuke. U okviru programa uspostavljen je i Regionalni centar za javnu bezbednost u Mitrovici kao prostor za komunikaciju civilnog društva, građana i bezbednosnih institucija.⁸³

⁸⁰ ACDC, *A Round Table between the Police and Citizens in the North of Kosovo on Cooperation and Challenges*, <https://acdc-kosovo.org/vesti/a-round-table-between-the-police-and-citizens-in-the-north-of-kosovo-on-cooperation-and-challenges>.

⁸¹ ACDC, *Kosovo Police and PIK Meet with Citizens for Dialogue and Transparency*, <https://acdc-kosovo.org/vesti/kosovo-police-and-pik-meet-with-citizens-for-dialogue-and-transparency>.

⁸² Policija Kosova, *Prezentacija izveštaja o radu za 2025. godinu Regionalne Policijske Direkcije Severna Mitrovica*, <https://www.kosovopolice.com/sr/prezentacija-izvestaja-o-radu-za-2025-godinu-regionalne-policijske-direkcije-severna-mitrovica/>.

⁸³ BIRN, *Kosovo Regional Community Centre for Public Safety Opens in Mitrovica*, 16 March 2026, <https://birn.eu.com/news-and-events/kosovo-regional-community-centre-for-public-safety-opens-in-mitrovica/>.

6. ZAKLJUČAK

Odnos Kosovske policije i lokalne zajednice na severu Kosova ne može se posmatrati samo kroz aktuelne ocene policijskog rada. Današnje stanje rezultat je dužeg procesa institucionalne integracije, promena u sastavu policije i političkih i bezbednosnih kriza koje su neposredno uticale na način njenog funkcionisanja. Model uspostavljen nakon Briselskog sporazuma povezao je integraciju policije sa posebnom regionalnom organizacijom za četiri severne opštine i principom da policijski sastav odražava etnički sastav lokalnog stanovništva. Taj princip ostao je deo pravnog i institucionalnog okvira i nakon kasnijih promena.

Kolektivni odlazak 578 srpskih policijskih službenika u novembru 2022. godine predstavljao je najdublju promenu u funkcionisanju tog modela. Regionalna struktura formalno je nastavila da postoji, ali je u kratkom periodu ostala bez velikog dela lokalnog kadra na kojem je prethodno počivala. Upraznjena mesta u početku su popunjavana službenicima raspoređenim iz drugih delova Kosova, dok su kasnije pokrenuti novi ciklusi regrutovanja pripadnika nevećinskih zajednica. Istovremeno su povećani obim policijskog prisustva i policijska infrastruktura na severu, u periodu koji su obeležili ozbiljni bezbednosni incidenti i političke tenzije.

Proces ponovnog zapošljavanja pokazuje da se zastupljenost lokalnih zajednica postepeno obnavlja. Evropska komisija je za 2025. godinu evidentirala 155 policijskih službenika iz srpske zajednice i 120 pripadnika drugih nevećinskih zajednica u Regionalnoj direkciji Mitrovica Sever, ocenjujući da su napori u regrutovanju dali opipljive rezultate. Ipak, kadrovska zastupljenost i poverenje građana nisu isto pitanje. Brojčano povećanje učešća pripadnika lokalnih zajednica može doprineti ponovnom uspostavljanju jednog od elemenata prethodnog institucionalnog modela, ali se poverenje formira i kroz način na koji policija svakodnevno primenjuje ovlašćenja, komunicira sa građanima i reaguje kada se pojave navodi o nepravilnom postupanju.

U tom pogledu rezultati ankete ukazuju na značajan jaz između formalnog institucionalnog okvira i načina na koji deo građana doživljava rad policije. Među ispitanicima koji su imali neposredan kontakt sa policijom negativne ocene profesionalnosti znatno su zastupljenije od pozitivnih, dok većina ispitanika izražava nepoverenje u profesionalno i nepristrasno postupanje. Još izraženija je percepcija nejednakog tretmana građana. Zbog veličine i strukture uzorka ovi nalazi ne mogu se generalizovati na ukupno stanovništvo severa, ali ukazuju na oblasti u kojima postoji potreba za daljim praćenjem odnosa policije i lokalne zajednice.

Važan nalaz istraživanja jeste i to da se pitanje policijskog integriteta među ispitanicima ne svodi na korupciju u užem smislu. Politički uticaj, neprofesionalno ponašanje pojedinih službenika, selektivna primena zakona i zastupljenost zajednica navode se češće od same korupcije. Istovremeno, veliki deo ispitanika nema jasan stav o rasprostranjenosti korupcije. To pokazuje da se poverenje u policiju na severu Kosova u velikoj meri vezuje za šire pitanje načina primene policijskih ovlašćenja, odnosno da li se ona primenjuju profesionalno, nepristrasno i na jednak način prema različitim građanima.

Pravni i institucionalni okvir istovremeno predviđa razvijen sistem policijske odgovornosti. On obuhvata unutrašnje disciplinske postupke Kosovske policije, krivične istrage i inspekcije Policijskog inspektorata Kosova, žalbene postupke, unutrašnje revizije i inspekcije, kao i nadzor Ombudsmana u slučajevima koji mogu uključivati povrede ljudskih prava. Podaci za 2025. godinu

pokazuju da se ovi mehanizmi koriste u značajnom obimu. PIK je primio 2.480 pritužbi, od kojih je najveći deo prosleđen unutrašnjem disciplinskom sistemu Kosovske policije, dok je 717 predmeta upućeno njegovom istražnom delu zbog sumnje na krivična dela. Analiza pojedinačnih slučajeva sa severa Kosova takođe pokazuje da se nadzor može aktivirati na osnovu pritužbi građana, javno dostupnih informacija ili postupanja nadzornih institucija po službenoj dužnosti.

Postojanje ovih mehanizama, međutim, samo po sebi ne omogućava potpunu procenu njihove delotvornosti na severu. Javno dostupni podaci o pritužbama, disciplinskim postupcima, inspekcijama i njihovim ishodima uglavnom su predstavljeni zbirno za Kosovo. Za 38 pritužbi građana iz četiri severne opštine koje je PIK evidentirao tokom šestomesečnog perioda 2025. godine objavljene su informacije o njihovom početnom razmatranju i prosleđivanju, ali ne i potpuni podaci o konačnim ishodima. Zbog toga se ne može pouzdano utvrditi koliko je tih predmeta završeno, koliko je rezultiralo utvrđivanjem nepravilnosti i kakve su mere eventualno preduzete. Upravo regionalno razvrstani podaci i praćenje ishoda omogućili bi potpuniju procenu funkcionisanja sistema odgovornosti.

Drugi problem odnosi se na praktičnu dostupnost već postojećih mehanizama. PIK omogućava više načina za podnošenje pritužbi i ima regionalnu kancelariju u Severnoj Mitrovici, ali rezultati ankete pokazuju da većina ispitanika ne zna ili nije sigurna kome može da se obrati zbog neprofesionalnog ili nezakonitog policijskog postupanja. To ukazuje da formalna dostupnost sistema nije isto što i njegova vidljivost među građanima. Za praktično funkcionisanje sistema značajni su i jasno objašnjenje nadležnosti različitih institucija, mogućnost dobijanja informacija o daljem toku predmeta i dostupnost tih informacija na službenom jeziku koji građani koriste.

Jezička dostupnost predstavlja deo istog pitanja. Monitoring sproveden tokom 2025. godine ukazao je na neravnomernu dostupnost pojedinih sadržaja Kosovske policije i PIK-a na srpskom jeziku, uključujući probleme sa dostupnošću dokumenata, kvalitetom prevoda i zastupljenošću srpskog jezika u pojedinim komunikacionim kanalima. Problem zato nije potpuno odsustvo komunikacije na srpskom jeziku, već njena doslednost, kvalitet i potpunost. U oblasti policijske odgovornosti to ima poseban praktični značaj, jer građanin treba da bude u mogućnosti da razume svoja prava, nadležnosti institucija i postupak kroz koji može da ospori postupanje policijskog službenika.

Na severu postoje i različiti oblici komunikacije policije sa zajednicom i noviji oblici građanskog praćenja policijskog rada. Njihovo postojanje predstavlja osnovu za neposredniju razmenu informacija između policije, građana i civilnog društva, ali njihov značaj ne treba meriti samo brojem održanih sastanaka, okruglih stolova ili drugih aktivnosti. Važnije je da pitanja pokrenuta kroz dijalog budu povezana sa odgovarajućim institucionalnim odgovorom i da postoji mogućnost praćenja šta je nakon toga preduzeto.

Analiza zato ukazuje da se odnos policije i lokalne zajednice na severu danas nalazi u drugačijoj fazi od one neposredno nakon institucionalnog prekida iz 2022. godine. Deo kadrovske jaza je popunjen, zastupljenost pripadnika srpske i drugih nevećinskih zajednica povećana je, a postojeći pravni okvir pruža više mehanizama unutrašnje i spoljne odgovornosti. Istovremeno, nalazi ankete i analiza praktičnog funkcionisanja tih mehanizama pokazuju da ostaju pitanja profesionalnosti i nepristrasnosti postupanja, vidljivosti sistema pritužbi, transparentnosti njegovih ishoda, jezičke dostupnosti i komunikacije sa zajednicom.

Dalje unapređenje odnosa policije i lokalne zajednice zato ne zavisi od jednog institucionalnog rešenja. Zastupljenost lokalnih zajednica ostaje važan deo modela, ali treba da bude praćena profesionalnim i predvidivim postupanjem, jasnim razlikovanjem nadležnosti različitih policijskih struktura, dostupnim i transparentnim mehanizmima odgovornosti, ravnopravnom upotrebom službenih jezika i kontinuiranom komunikacijom sa građanima. Upravo povezivanje ovih elemenata može postepeno smanjivati jaz između formalnog institucionalnog okvira i načina na koji građani doživljavaju policijski rad.

7. PREPORUKE

1. **Nastaviti povećavanje zastupljenosti lokalnih zajednica u Regionalnoj direkciji Mitrovia Sever.**

Kosovska policija treba da nastavi ciljano regrutovanje pripadnika srpske i drugih nevećinskih zajednica, uz veći fokus na zadržavanje već primljenih policijskih službenika. Potrebno je periodično objavljivati podatke o sastavu Regionalne direkcije, novim zapošljavanjima i zadržavanju kadra kako bi se moglo pratiti praktično ostvarivanje principa lokalne zastupljenosti.

2. **Redovne policijske poslove u najvećoj mogućoj meri oslanjati na regionalne i lokalne policijske strukture.**

Angažovanje centralnih i specijalizovanih jedinica treba da odgovara prirodi konkretnog bezbednosnog zadatka, dok bi u situacijama pojačanog policijskog prisustva lokalnoj javnosti, u granicama koje dozvoljava operativna bezbednost, trebalo jasno objasniti nadležnost angažovane jedinice, razlog njenog prisustva i prirodu zadatka koji obavlja. Time bi se istovremeno jasnije razlikovale Regionalna direkcija Mitrovia Sever, Granična policija i jedinice koje deluju sa centralnog nivoa.

3. **Uvesti redovno regionalno izveštavanje o pritužbama i njihovim ishodima.**

PIK i Kosovska policija treba periodično da objavljuju objedinjene, anonimizovane podatke za četiri severne opštine o broju primljenih pritužbi, njihovoj klasifikaciji, statusu postupka i konačnom ishodu. Objavljivanje ovih podataka omogućilo bi razlikovanje broja prijava od broja utvrđenih nepravilnosti i pouzdaniju procenu funkcionisanja sistema odgovornosti.

4. **Ojačati inspeksijski nadzor policijskih struktura na severu Kosova i njegovu javnu vidljivost.**

PIK bi u okviru svog postojećeg mandata trebalo periodično da obuhvata policijske stanice i relevantne funkcije na severu tematskim ili redovnim inspekcijama. Posebnu pažnju bi trebalo posvetiti postupanju po pritužbama, primeni policijskih ovlašćenja, policija u zajednici i dostupnost usluga na službenim jezicima. Nalaze, preporuke i informacije o njihovom sprovođenju trebalo bi objavljivati u meri u kojoj to ne ugrožava istrage ili zaštićene podatke.

5. **Učiniti postupak podnošenja i praćenja pritužbi vidljivijim i jednostavnijim za građane.**

PIK i Kosovska policija treba jasnije i doslednije da predstavljaju kome se građanin obraća u različitim situacijama, na koji način se pritužba podnosi, kojoj instituciji se prosleđuje i kako se može dobiti informacija o njenom statusu. Regionalna kancelarija PIK-a u Severnoj Mitrovici pruža postojeću institucionalnu osnovu za kontinuirano informisanje građana, bez potrebe za uspostavljanjem novih mehanizama.

6. Obezbediti doslednu i potpunu dostupnost informacija na srpskom jeziku.

Kosovska policija i PIK treba da obezbede da formulari, objašnjenja procedura, izveštaji, saopštenja i drugi sadržaji relevantni za ostvarivanje prava građana budu istovremeno i u uporedivom obimu dostupni na oba službena jezika. Potrebno je obezbediti i odgovarajući kapacitet za pravovremeno i kvalitetno prevođenje, uz periodično praćenje primene jezičkih obaveza.

7. Razvijati kontinuirani dijalog sa lokalnom zajednicom uz praćenje dogovorenih pitanja i preporuka.

Postojeće forme policije u zajednici, susreti sa građanima i građanski monitoring treba više povezati sa sistemom institucionalnog odgovora. Pitanja i preporuke pokrenute kroz ove mehanizme treba evidentirati, razmatrati sa nadležnim policijskim strukturama i, kada je moguće, naknadno informisati učesnike i javnost o preduzetim merama. Time bi se fokus sa broja održanih aktivnosti pomerio na kontinuitet komunikacije i praćenje njihovih rezultata.

8. IZVORI

1. ACDC. *A Round Table between the Police and Citizens in the North of Kosovo on Cooperation and Challenges*. <https://acdc-kosovo.org/vesti/a-round-table-between-the-police-and-citizens-in-the-north-of-kosovo-on-cooperation-and-challenges>.
2. ACDC. *Kosovo Police and PIK Meet with Citizens for Dialogue and Transparency*. <https://acdc-kosovo.org/vesti/kosovo-police-and-pik-meet-with-citizens-for-dialogue-and-transparency>.
3. ACDC. *Work of the Police Inspectorate of Kosovo*. <https://acdc-kosovo.org/podkast/work-of-the-police-inspectorate-of-kosovo>.
4. BIRN. *Kosovo Regional Community Centre for Public Safety Opens in Mitrovica*. 16 March 2026. <https://birn.eu.com/news-and-events/kosovo-regional-community-centre-for-public-safety-opens-in-mitrovica/>.
5. European Commission. *Kosovo Report* 2019. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52019SC0216>.
6. European Commission. *Kosovo Report* 2020. https://enlargement.ec.europa.eu/system/files/2020-10/kosovo_report_2020.pdf.
7. European Commission. *Kosovo Report* 2021. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021SC0292>.
8. European Commission. *Kosovo Report* 2022. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52022SC0334>.
9. European Commission. *Kosovo Report* 2023. https://enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/SWD_2023_692%20Kosovo%20report_0.pdf.
10. European Commission. *Kosovo Report* 2024. https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/c790738e-4cf6-4a43-a8a9-43c1b6f01e10_en?filename=Kosovo+Report+2024.pdf.
11. European Commission. *Kosovo Report* 2025. https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/127563ea-4c03-44a4-b56c-2d569afd86a5_en?filename=kosovo-report-2025.pdf.
12. European External Action Service. *Belgrade-Pristina Dialogue: Chief Negotiators Reach Arrangement to Resolve Tension in North of Kosovo*. https://www.eeas.europa.eu/eeas/belgrade-pristina-dialogue-chief-negotiators-reach-arrangement-resolve-tension-north-kosovo_en.
13. European External Action Service. *Belgrade-Pristina Dialogue: Statement by the Spokesperson on the Latest Decision Related to License Plates*. https://www.eeas.europa.eu/eeas/belgrade-pristina-dialogue-statement-spokesperson-latest-decision-related-license-plates_en.
14. European External Action Service. *Kosovo: Statement by the High Representative Josep Borrell on the Attack against Kosovo Police*. 24 September 2023. https://www.eeas.europa.eu/eeas/kosovo-statement-high-representative-josep-borrell-attack-against-kosovo-police_en.
15. European Union Rule of Law Mission in Kosovo (EULEX). *Compact Progress Report 2016*. <https://www.eulex-kosovo.eu/eul/repository/docs/English-Report-2016.pdf>.

16. European Union Rule of Law Mission in Kosovo (EULEX). *Compact Progress Report 2017*. <https://www.eulex-kosovo.eu/eul/repository/docs/CPR-2017.pdf>.
17. European Union Rule of Law Mission in Kosovo (EULEX). *Compact Progress Report 2018*. <https://www.eulex-kosovo.eu/eul/repository/docs/106075-CPR-2018-En.PDF>.
18. Government of the Republic of Kosovo. *First Agreement of Principles Governing the Normalization of Relations*. <https://kryeministri.rks-gov.net/wp-content/uploads/2022/07/First-agreement-of-principles-governing-the-normalization-of-relations-April-19-2013-Brussels-en.pdf>.
19. Institucija ombudsmana. *Saopštenje za štampu – Ombudsman pokreće istrage o navodima o zlostavljanju uhapšenih na Gazimestanu*. <https://oik-rks.org/sr/2026/07/07/saopstenje-za-stampu-ombudsman-pokrece-istrage-o-navodima-o-zlostavljanju-uhapšenih-na-gazimestanu/>.
20. Kosovo Online. *Baljići: Policijski inspektorat preuzeo slučaj nakon prijave da su policajci pretukli jednu osobu u Drenu*. <https://www.kosovo-online.com/vesti/hronika/baljici-policijski-inspektorat-preuzeo-slucuj-nakon-prijave-da-su-policajci-pretukli>.
21. Kosovo Online. *Eljšani: Kosovska policija u Vuči pucala na jednu osobu jer je u rukama držala nešto sumnjivo*. <https://www.kosovo-online.com/vesti/hronika/eljsani-kosovska-policija-u-vuci-pucala-na-jednu-osobu-je-u-rakama-drzala-nesto>.
22. Kosovo Online. *Eljšani: Manji incident na šetalištu, maturant je provocirao i pokazivao tri prsta, pušten uz opomenu*. <https://www.kosovo-online.com/vesti/hronika/eljsani-manji-incident-na-setalistu-maturant-je-provocirao-i-pokazivao-tri-prsta>.
23. Kosovo Online. *Pretučeni Rašković iz Drena primljen na lečenje u Klinički centar Srbije*. <https://www.kosovo-online.com/vesti/drustvo/pretuceni-raskovic-iz-drena-primljen-na-lecenje-u-kbc-srbije-12-8-2026>.
24. Kosovo Police. *Annual Work Report 2024*. <https://www.kosovopolice.com/wp-content/uploads/2025/06/RAPORTI-ANGLISHT-2024.pdf>.
25. Kosovo Police. *Department of Border*. <https://www.kosovopolice.com/en/departments/department-of-border/>.
26. Kosovo Police. *Kosovo Police Officially Begins the Implementation of Body Worn Cameras Project*. 1 August 2023. <https://www.kosovopolice.com/en/kosovo-police-officially-begins-the-implementation-of-body-worn-cameras-project/>.
27. Kosovo Police. *Local Public Safety Committees*. <https://www.kosovopolice.com/en/community-policing/local-public-safety-committees/>.
28. Kosovo Police. *Reaction to the Statement of the Eparchy of Rashë-Prizren*. <https://www.kosovopolice.com/en/reaction-to-the-statement-of-the-eparchy-of-rashe-prizren/>.
29. KoSSev. *Filipović: Pušteno svih 36 privedenih nakon Vidovdana na Gazimestanu, sutra prekršajno ročište*. <https://kossev.info/filipovic-pusteno-svih-36-privedenih-nakon-vidovdana-na-gazimestanu-sutra-prekrsajno-rociste/>.
30. KoSSev. *Maturanti u Kosovskoj Mitrovici obeležili kraj školovanja defileom i bakljadom*. <https://kossev.info/maturanti-u-kosovskoj-mitrovici-obelezili-kraj-skolovanja-defileom-i-bakljadom/>.
31. KoSSev. *PIK za KoSSev: Istraga u slučaju Raškovića i dalje traje, policajci vraćeni jer njihov rad više ne ometa postupak*. <https://kossev.info/pik-za-kossev-istraga-u-slucaju-raskovica-i-dalje-traje-policajci-vraceni-je-njihov-rad-vise-ne-ometa-postupak/>.

32. KoSSev. *Policijci suspendovani zbog slučaja Nenada Raškovića vraćeni na posao na Severu.* <https://kossev.info/policijci-suspendovani-zbog-slucaja-nenada-raskovica-vraceni-na-posao-na-severu/>.
33. KoSSev. *Policija i PIK uzeli izjavu od Raškovića u bolnici, preuzeta i medicinska dokumentacija.* <https://kossev.info/policija-i-pik-uzeli-izjavu-od-raskovica-u-bolnici-preuzeta-i-medicinska-dokumentacija/>.
34. KoSSev/Kim. *Osnovni sud: Novčana kazna i deportacija za lica privedena na Gazimestanu.* <https://kossev.info/osnovni-sud-novcana-kazna-i-deportacija-za-lica-privedena-na-gazimestanu/>.
35. NGO Aktiv. *Monitoring the Implementation of the Law in Institutions 2025.* <https://ngoaktiv.org/wp-content/uploads/2025/09/MONITORING-THE-IMPLEMENTATION-OF-THE-LAW-IN-INSTITUTIONS-2025-1.pdf>.
36. Office of the European Union in Kosovo. *Statement on the Government's Decision on the Expropriation of Land for Public Interest in the Municipalities of Leposavić/Leposaviq and Zubin Potok.* https://www.eeas.europa.eu/delegations/kosovo/statement-governments-decision-expropriation-land-public-interest-municipalities-leposavi%C4%87leposaviq_en.
37. Police Inspectorate of Kosovo. *Additional Information – PIK Recommends the Suspension of Two Police Officers of the Mitrovica North Regional Directorate.* 18 August 2026. <https://ipk.rks-gov.net/Publication/Details?idPublication=8988>.
38. Police Inspectorate of Kosovo. *Frequently Asked Questions.* <https://ipk.rks-gov.net/FAQs>.
39. Police Inspectorate of Kosovo. *Inspection Reports.* <https://ipk.rks-gov.net/Reports/InspectionReports>.
40. Police Inspectorate of Kosovo. *Press Release.* 9 September 2025. <https://ipk.rks-gov.net/Publication/Details?IDPublication=8901>.
41. Police Inspectorate of Kosovo. *Summary of the Activities of the Police Inspectorate of Kosovo during 2025.* <https://ipk.rks-gov.net/Publication/Details?IDPublication=8934>.
42. Policija Kosova. *Administrativno uputstvo br. 03/2023 za izmene i dopune Administrativnog uputstva br. 04/2019.* <https://www.kosovopolice.com/sr/dokumenti/unutrasnji-policijski-akti-pravilnici-administrativna-uputstva/>.
43. Policija Kosova. *Administrativno uputstvo br. 04/2019 o povredama, merama i disciplinskim procedurama u Policiji Kosova.* <https://www.kosovopolice.com/sr/dokumenti/unutrasnji-policijski-akti-pravilnici-administrativna-uputstva/>.
44. Policija Kosova. *Godišnji izveštaj o radu Policije Kosova – 2025.* <https://www.kosovopolice.com/wp-content/uploads/2026/02/RAPORTI-VJETOR-2025-SERBISHT.pdf>.
45. Policija Kosova. *Istorija.* <https://www.kosovopolice.com/sr/o-nama/istorija/>.
46. Policija Kosova. *Plan integriteta 2024–2026.* <https://www.kosovopolice.com/sr/dokumenti/strateske-dokumente/>.
47. Policija Kosova. *Policija Kosova upravlja bezbednosnom situacijom i nesmetanim odvijanjem aktivnosti tokom manifestacija povodom „Vidovdana“.* <https://www.kosovopolice.com/sr/policija-kosova-upravlja-bezbednosnom-situacijom-i-nesmetanim-odvijanjem-aktivnosti-tokom-manifestacija-povodom-vidovdana/>.

48. Policija Kosova. *Prezentacija izveštaja o radu za 2025. godinu Regionalne Policijske Direkcije Severna Mitrovica*. <https://www.kosovopoliice.com/sr/prezentacija-izvestaja-o-radu-za-2025-godinu-regionalne-policijske-direkcije-severna-mitrovica/>.
49. Skupština Republike Kosovo. *Zakon br. 02/L-37 o upotrebi jezika*. <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=2440>.
50. Skupština Republike Kosovo. *Zakon br. 03/L-231 o Policijskom inspektoratu Kosova*. <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=2720>.
51. Skupština Republike Kosovo. *Zakon br. 04/L-076 o policiji*. <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=106020>.
52. Skupština Republike Kosovo. *Zakon br. 05/L-019 o Ombudsmanu*. <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=10922>.
53. United Nations Security Council. *United Nations Interim Administration Mission in Kosovo: Report of the Secretary-General, S/2025/634*. https://unmik.unmissions.org/sites/default/files/s_2025_634-en.pdf.
54. Vlada Kosova. *Uredba br. 07/2012 o Kancelariji poverenika za jezike*. <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=8364>.